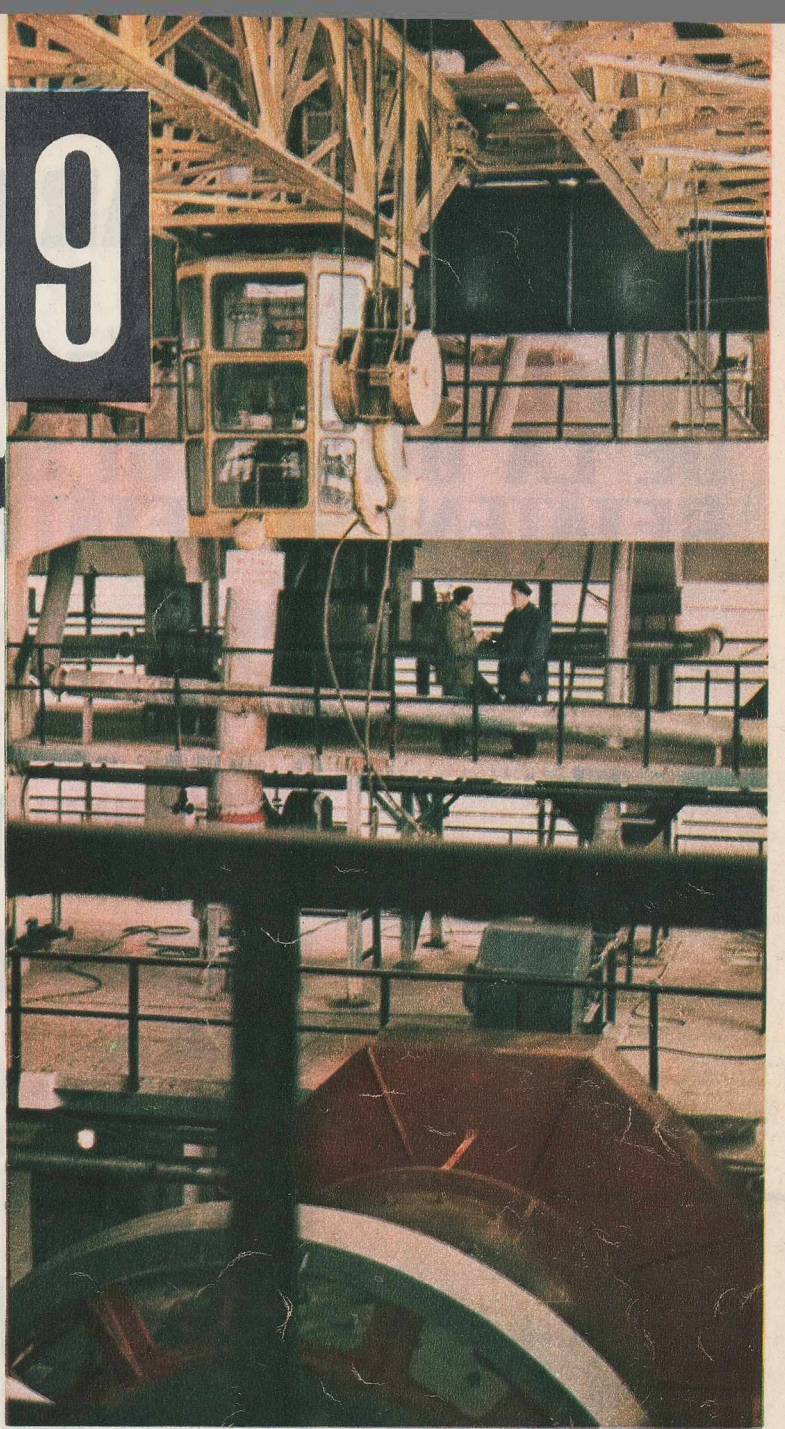
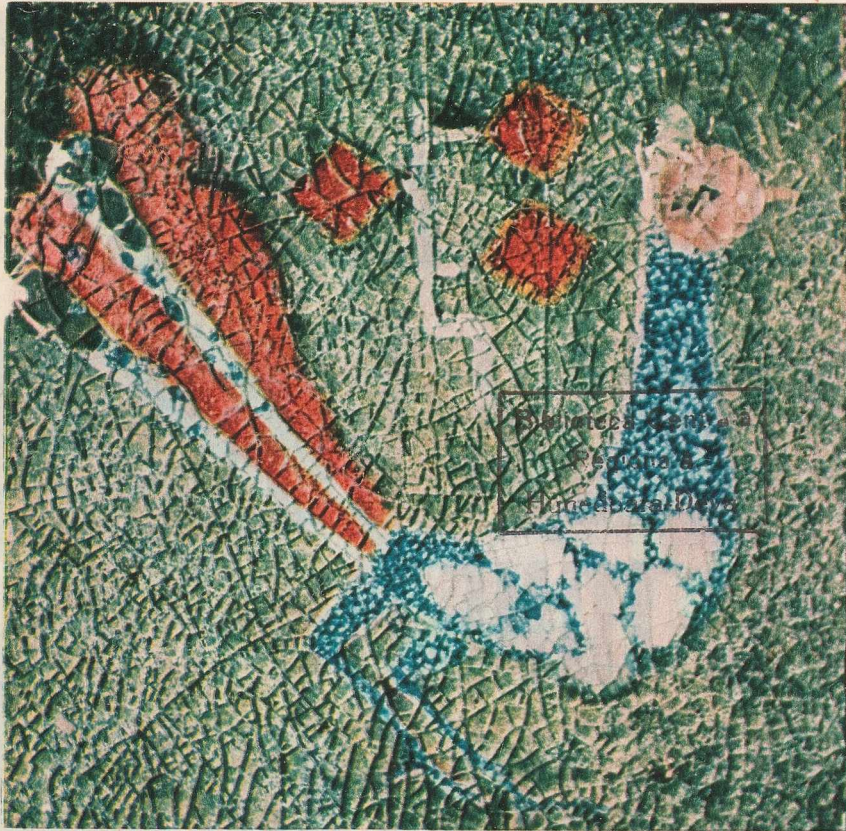

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

9

Anul XIV nr. 9 (509) — 27 februarie 1965

**MUNCITORI, TĂRANI,
INTELECTUALI,
DAMENI AI MUNCII
DE LA ORAȘE ȘI SATE,
CETĂTENI ȘI CETĂTENE,**

Votînd candidații Frontului
Democrației Populare, veți vot
pentru dezvoltarea economică
națională și ridicarea bunăstării
poporului. **Votul dat candidaților
Frontului Democrației Populare**

Realizăm în prezent **ÎNTR-O SINGURĂ ZI :**

**9.200 TONE OTEL
8.000 TONE LAMINAT
5.300 TONE FONTĂ**

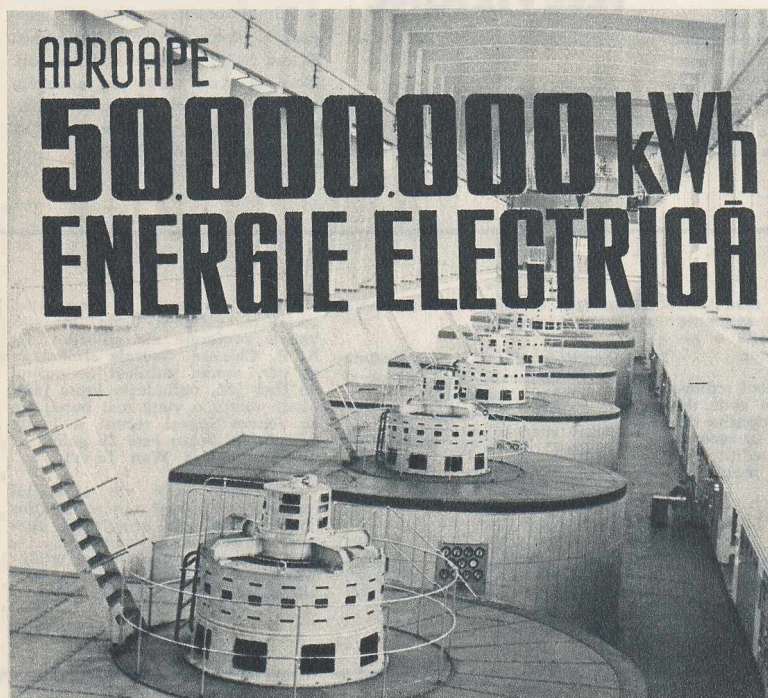
La sfîrșitul acestui
an nivelul producției in-
dustriale va fi de 2,25
ori mai mare decît în
1959, față de 2,1 cît
prevedeau Directivele
Congresului al III-lea
al P.M.R.

a exprima dragostea și încre-
erea poporului față de puterea
populară, față de conducătorul
încercat al operei de construcție
socialistă — Partidul Muncitoresc
român, va fi un vot pentru întâ-

rirea cuceririlor noastre revolu-
ționare, pentru socialism, pentru
pace și înțelegere între popoare.

Din Manifestul Consiliului Național
al Frontului Democrației Populare

APROAPE
50.000.000 kWh
ENERGIE ELECTRICĂ

50 de TRACTOARE
60 de AUTOCAMIOANE
și AUTOBUZE

PESTE **1.400.000 mp.**
DIFERITE ȚESĂTURI

130.000
PERECHI ÎNCĂLȚĂMINTE

Socialismul se construiește pentru ca oamenii muncii să se bucure de
o viață îmbelșugată și fericită, avuțiile țării, forțele și capacitățile creatoare
ale poporului fiind consacrate în întregime acestui nobil scop.

Din Manifestul Consiliului Național
al Frontului Democrației Populare

memento

Carmen Stănescu.

DUMINICA 28 FEBRUARIE : „Cărea de aur” de Prosper Mérimée. Premieră în studio cu una din capodoperele genului dramatic „scurt”. În rolul principal — Carmen Stănescu (ora 20.20) • Muzică sub... zero grade. Emisiune de muzică ușoară cu soliști tineri și cu patinaj (ora 21.20).

LUNI 1 MARTIE : Discuție cu reporterii Ilie Purcaru și Romulus Rusan. Prezența vie și — să sperăm — interesantă a scriitorilor pe micul ecran (ora 19.40) • Recital de melodii celebre cu Marina Crilovici, Constanța Cimpeanu, Cornel Finățeanu, Toni Buiacici și alții (ora 20.00).

• După recitalul de sonate de Beethoven de vineri, **Valentin Gheorghiu** apare sîmbătă 27 și duminică 28 februarie ca solist al propriului său concert pentru pian și orchestră, alături de Filarmonica „George Enescu”. Dirijorul ceh **Otokar Trhák** mai prezintă „Muzica apelor” de Händel și Simfonia I-a de Brahms (ora 20.00 și respectiv 11 dimineața).

• La posturile noastre de radio (pr. I) în ciclul „Luminile rampei” ascultați duminică 28 februarie, ora 17.30, selecțiuni din „Rigoletto”; în rolul titular **Nicolae Herlea** (înregistrare din spectacolul care a avut loc la Teatrul de operă și balet joi 18. II). Cîntăre-

țul a interpretat în țară acest rol pentru prima oară.

• **Constantin Bugeanu** continuă — la pupitrul Orchestrei simfonice a Cinematografiei — acțiunile sale temerare, datorită cărora viața muzicală a Capitalei se scutură, periodic, de monotonie : „Aurul Rinului”, prima operă din tetralogia „Inelul Nibelungilor” de Richard Wagner, va fi prezentată în concert (Juni 1 și marți 2 III, sala Ateneului R.P.R., ora 20.00). **Nicolae Florei** va fi Wotan, stăpînul zeilor Walhalliei, **Elisabeta Carțig**, soția sa Fricka (de care îi este mereu frică), **Marius Rinzler**, niibelungul Alberich care, blestemînd iubirea, fură aurul Rinului; pen-

tru zeul șiret al focului, pe nume Loge, a fost importat din Dresda tenorul Karl Friedrich Holzke. Să ascultăm la Ateneu ceea ce Opera nu ne oferă...

• Cvartetul de femei al Filarmonicii de stat „George Enescu” (**Eva Lupăș, Victoria Mănescu, Jeanine Costescu, Elena Botez**) cîntă miercuri 3 III un program Iosef Haydn în sala mică a Palatului R.P.R., ora 20.00.

MUZICĂ

• **VINERI 5 MARTIE :** Săptămîna (ora 20.00) • Artiști amatori în studio (ora 21.00).

SIMBĂTA 6 MARTIE : Premieră pentru copii : „Floarea albastră”, operetă de Aurel Giroveanu, I. Mustățea și Ed. Jurist (ora 19.35) • Filmul românesc „Străinul”, evocare a zilelor fierbinți din August '44 (ora 20.35) • Melodii pentru toți. Dacă la acest titlu vag adăugăm numele lui Ionel Budișteanu, dirijorul orchestrei, lucrurile încep să se lămurească (ora 22.05).

TELEVIZIUNE

• **Petre Sălcudeanu — Săptămîna neterminată.** Un nou roman al autorului *Frontului fără tranșee*.

• **Debutul editorial al unui autor satiric promițător :** Vasile Băran — *Uluitoarea dispariție a unui cap lințoișit* (Editura tineretului).

• **Reeditări din literatura universală :** G. Keller — *Nuvele*; E. Zola — *Germinal*; G. Flaubert — *Doamna Bovary*.

• **Și cîteva prime apariții foarte binevenite :** Iannis Ritsos — *A para dimensiune*, în românește de Nina Cassian, ilustrații excelente de

Ion State; I. Smuul — *Marea Japoniei*; A. Daudet — *Nababul*, traducere și prefață de I. Brăescu; Frank Hardy — *Legende din Valea lui Benson*, traducere de P. Solomon; Jorge Icaza — *Coptii vinului*; un prim contact cu scrisul unui mare latino-american.

• **Romain Rolland — Marile epoci creatoare, Cîntecul reinvierii.** Ultima parte a paginilor marelui scriitor închinată lui Beethoven.

• **Editura muzicală în coeditare cu Editura Salabert din Paris** au tipărit partitura la opera *Oedip* de George Enescu — *Oedip op. 23*.

Cele 560 de pagini ale manuscrisului sînt prezentate în excelente fotocopii. Sub tipar se află o reducere pentru pian a operii.

• Un apropiat eveniment editorial : primele volume din seria de *Scrieri* de G. Călinescu tipărite de Editura pentru literatură. La aceeași editură vor apărea în ediții revăzute romanele *Cartea nunții* și

Bietul Ioanide ale aceluiași mare scriitor contemporan.

• **Tendința puternic manifestată de poeții americani după cel de-al doilea război mondial**, către o poezie socială, este bogat oglindită în recent apărută antologie americană „*Poets of Today*” (Poezii de azi). De la versurile cu accente de protest ale generației „Beat”, pînă la poeziile scriitorilor de culoare, avînd ca temă preferată lupta împotriva rasismului. Printre autorii publicați : Ferlinghetti, Gregory Corso, Allen Ginsberg, McClure, Walt Deleгал, Dalton Trumbo etc.

• **Eroii revoluției și construcției socialiste**, viața și lupta lor sînt temele preferate ale autorilor din R. P. Chineză. **Soarele străluceste pe cer**, roman publicat de curînd de Hao Jan, ogîndește lupta țării noastre pentru o viață mai bună. Un alt roman apărut recent și foarte apreciat la Pekin este *In galop*, al tînărului oțelar Wan lu-vei.

• **Romanul scris de cîntărețul francez de muzică ușoară Charles Trenet** constituie o surpriză literară. Romanul este intitulat *Un noir éblouissant* (Un negru strălucitor) și a fost încredințat spre publicare editorului Grasset.

CARTEA

MOFTURI 1900, nou film românesc, data premierei : 1 martie. Printre „mărțișoarele” filmului : cinci schițe de Caragiale (*Diplomație, C.F.R., Bubicu, O lacună, Doi amici*), cîțiva dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați actori de comedie (Gr. Vasiliu-Bîrbic, Al. Ciugaru, Cella Dima, Mircea Crișan, Vasile Tomazian, Ion Lucian, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu). Caricaturile pline de nerv ale Getei Brătescu. Regizor : Jean Georgescu, autorul neuitatei ecranizări *O noapte furtunoasă*, ale cărei virtuți rămîn în picioare chiar și după *Mofturi 1900*.

CRONICĂ CUBANĂ, premieră. Filmul regizorului cubanez Ugo Ulive (realizat după un scenariu de Ugo Ulive, E. Pineda Barnet, Osvaldo Dragun) aduce pe ecran Havana primilor ani de după eli-

CINEMA

berare; urmărîm destinul unor personaje în a căror viață evenimentele revoluționare operează adînci transformări. Film de actualitate pregnantă.

PATRU FETE INTR-O CURTE, premieră a studiourilor budapestane (vezi însemnările din pagina 17).

• **Recomandăm încă o dată capodopera lui Mario Monicelli TOVARĂȘII**, cu Marcello Mastroianni, Annie Girardot și Renato Salvatori. Un foarte bun film despre realitățile italiene de la sfîrșitul veacului trecut, distins la numeroase festivaluri internaționale : Buenos Aires — 1964, Acapulco — 1964... Reamintim cititorilor că regizorul Monicelli este autorul filmelor *Infidelele* și *Marele război*.

• Două irezistibile atracții : **Bourvil, UN ENORIAȘ CIUDAT**

ce-și duce existența golînd sistematic cutiile milelor din biserici, și **REGINA CINTECELOR**, frumoasa Sara Montiel, protagonista unui film plăcut de văzut (și ascultat) dar care se consumă ca o spumă, fără a lăsa urme.

• **Printre filmele programului cinematografic de la „Timpuri Noi”, un vesel scufț metraj al regizorului Bob Călinescu : CLUMĂ NOUA CU FIER VECHI.**

• **La Festivalul filmelor de scurt metraj de la Oberhausen (R.F.G.) țara noastră este reprezentată de două realizări recente ale Studioului „Al. Sahia” : URCUȘUL (regia Gh. Horvat) și — hors-concours — CONCERTO GROSSO (regia Mirel Ilieșiu).**

Bourvil în „Un enoriaș ciudat”.

TEATRU

COMEDIA ERORILOR de William Shakespeare. Unul din cele mai bune spectacole shakespeariene (din păcate despre care s-a scris prea puțin) realizate de Lucian Giurchescu (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra”).

APUS DE SOARE de Delavrancea. George Calboreanu în Ștefan cel Mare (Teatrul Național „I. L. Caragiale” — sala Comedia).

REVISTA DRAGOSTEI. Mare montare. Fast. Multe costume și mult balet cu multe costume sumare. N-ar fi stricat și un text mai spiritual, mai elevat (Teatrul satiric muzical „C. Tănase” — sala Savoy).

SE CAUTA UN MINCINOS. Autorul, Dimitris Psathas, este un dramaturg contemporan grec a cărui comedie e închinată demascării politicianismului burghez (Teatrul de stat din Brașov).

DRAGOSTE, POVESTE... NOUA de H. Nicolaide și I. Berg, de fapt o poveste... veche, brodată într-o comedioară cu cîntece de George Grigoriu (Teatrul de stat din Oradea).

CONTRASPIONAJ TOTAL : Pieșa lui Ștefan Berciu, Hipnoză..., deghizată sub acest titlu (pentru a nu fi recunoscută ?) la Teatrul de stat din Constanța.

VITOȘA. Remarcabil program de circ bulgar (Cercul de stat).

EXPOZIȚII

La **DALLES** se mai poate vizita retrospectiva pictorului Țuculescu. Opera sa copleșește prin titanica forță a sensibilității față de natură, pe care o transfigurează în toate ipostazele sentimentului uman, între nelișiștea scrutărilor cosmice și înfiorarea fericitelor contemplații.

Tot la **DALLES** : Istoria gravurii italiene. Colecție edificatoare pentru subtilitatea expresivă a stampeii, specifică sinteză între meșteșug tehnic și creație artistică.

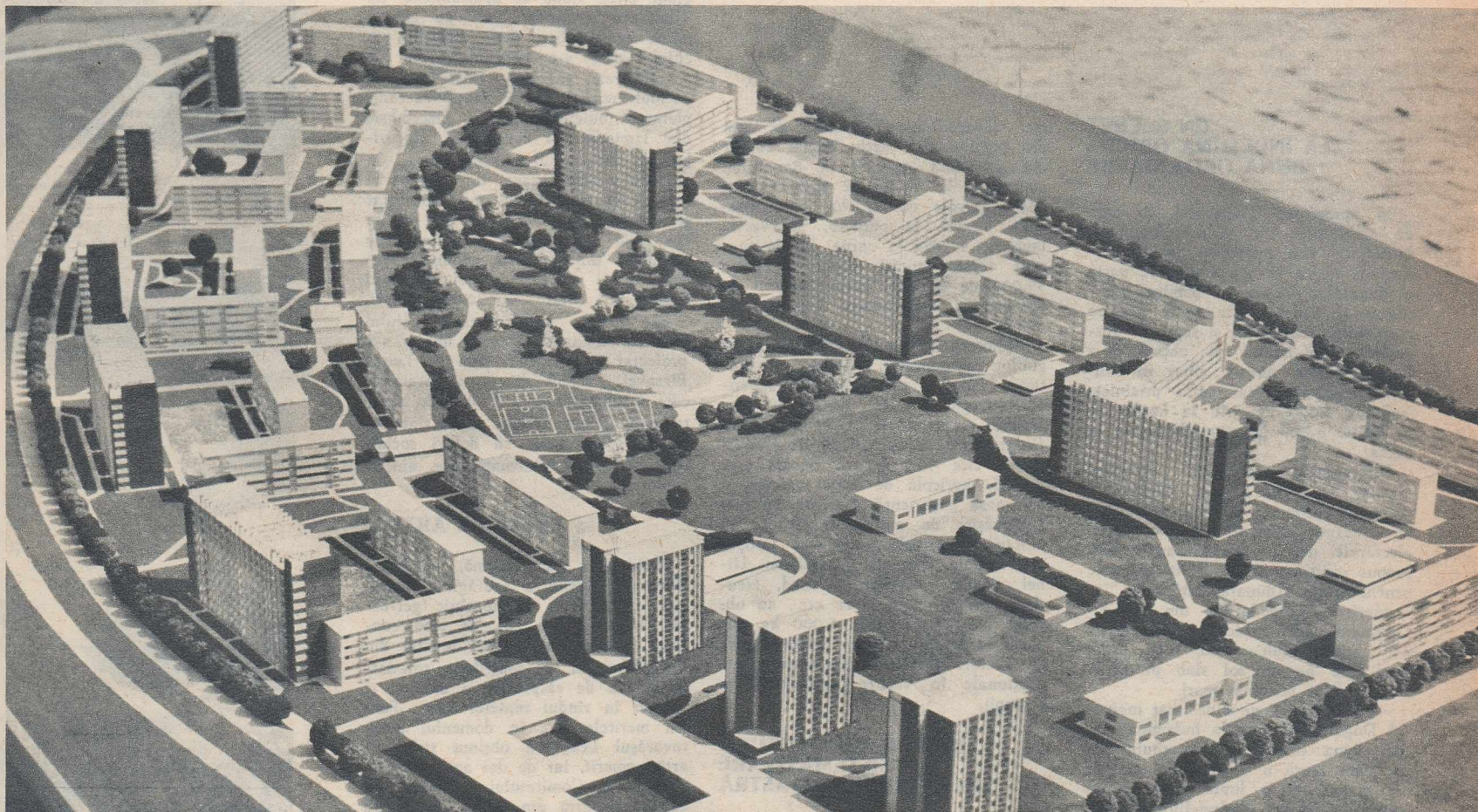
În sala din **BD. MAGHERU** se mai pot vedea tablourile decorative ale pictorului Mirea.

SALA ONEȘTI — I. Tene : expune sugestii de sculpturi decorative, de uz arhitectural și urbanistic.

SALA DIN CALEA VICTORIEI — Maria Manolescu : grafică. Lucrările artistei — de 40 de ani fidelă artei în alb-negru — sînt respectabile în modestia și delicatețea lor.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

Mașeta de lucru a microraioului I din noul cartier al Reșiței aflat în curs de construcție în Lunca Bîrzavei.

Călătoria nouă (III)

PATRU FERESTRE DESCHISE SPRE INIMA BANATULUI

Înălțată pe temelii de piatră în mijlocul unor întinderi înecate în mlaștini, cetatea Timișoarei arată spre sfârșitul veacului al XVIII-lea — după cum ne-o înfățișează un călător turc — ca „o mare broască țestoasă ce șade culcată pe apă”.

Hărțuți de războaie, supuși necontenit primejdilor din afară, locuitorii orașului au fost siliți să-și dureze astfel așezarea, încolăcind în jurul zidurilor meandrele și bălțile Begheului, riu pe care, îndată după retragerea oștilor musulmane, l-au canalizat, transformându-l în ceea ce a rămas pînă azi: o apă navigabilă. Orașul întreg a cunoscut de altfel în scurtă vreme o dezvoltare rapidă și înfloritoare. Scăpat din strînsoarea zidurilor crenelate, el s-a și întins în voie peste cîmpia dreaptă din jur, orînduindu-și clădirile de-a lungul unor artere drepte, străzi care în veacul al XIX-lea s-au numărat printre primele din lume înzestrate cu tramvaie și lumină electrică.

Timișoara și o dată cu ea întreaga regiune a Banatului au cunoscut și mai departe o oarecare dezvoltare. În România antebelică Banatul a fost considerat printre cele mai industriale provincii ale țării, desigur la nivelul scăzut de atunci.

Dezvoltarea economică, socială și culturală a regiunii, în ultimele două decenii, contrastul dintre vechi și nou — apar însă și în această regiune vestigia a țării la fel de pregnant ca pe întreg cuprinsul patriei. Pentru a înfățișa cititorilor noștri aceste lucruri ne vom folosi de datele și relatările puse la dispoziția revistei noastre de cîțiva dintre harnicii gospodari ai Banatului.

Patru bărbați destoinici, tovarășii Iuliu Gal, Nicolae Dogariu, Ioan Radoslav și Gheorghe Leahu, propuși candidați ai F.D.P. pentru alegerile din 7 martie, ne vorbesc, așadar, despre regiunea lor dragă. Relatările lor lapidare și desigur nu destul de cuprinzătoare pentru a ogîndi viața complexă și aspectele multiple ale Banatului, reprezintă totuși patru ferestre deschise spre istoria lui contemporană.

„INDUSTRIA NOASTRĂ S-A NĂSCUT PENTRU A DOUA OARĂ”

Iuliu Gal, mastru la uzina „Tehnometal” din Timișoara, a fost propus de către cetățenii circumscripției electorale nr. 4 Timișoara nord-vest, candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională.

Maistrul Gal s-a născut într-o familie de muncitori timișoreni. El cunoaște prețioase amănunte atît din viața din trecut a muncitorimii bănățene, cît și din proaspăta istorie a industriei Banatului.

— Banatul a fost considerat în trecut drept o provincie industrială. Adevărul e că regiunea noastră a avut o industrie insuficient dezvoltată și mai ales o structură extrem de nerațională. Politica de industrializare socialistă a țării a făcut necesar ca și în regiunea noastră să se treacă la restructurarea, reutilizarea și reprofilarea celor mai multe dintre vechile unități industriale. Numai din 1951 și pînă astăzi producția globală industrială a crescut cu 460%. Cîteva exemple: la Reșița, pe amplasamentul vechii secții de furnale, s-au construit două noi furnale de cite 700 m.c, care singure dau într-un an o producție de fontă de 4 ori mai mare decît cea reali-

zată de întreaga industrie siderurgică a României anului 1938. Un alt exemplu îl oferă Uzina de vagoane din Arad, întreprindere reconstruită din temelii, cu procesul de producție organizat în flux continuu, care a fabricat în ultimele două decenii peste 25.000 vagoane de marfă.

În ceea ce privește noile produse realizate de industria bănățeană, acestea sînt binecunoscute cetățenilor patriei noastre. Voi enumera doar cîteva: întreprinderea „Tehnometal”, care producea pînă acum 20 de ani paturi de camioane și sîrmă ghimpată, realizează astăzi mașini agricole de mare capacitate. Aradul se mîndrește cu Uzina de strunguri, Reșița, cu motoarele pentru locomotivele diesel-electrice de 2.100 c.p și cu turbinele pentru hidrocentrale electrice etc., etc. Toate acestea și multe altele dovedesc că marea dezvoltare a celorlalte regiuni ale patriei n-a lăsat de loc în urmă Banatul nostru. Și astăzi industria bănățeană, ca urmare a dezvoltării sale continue, deține în volumul producției R. P. Române o importanță pondere: 31,2% la fontă, 29,4% la oțel, 27% la laminate, 100% la turbine, 40,5% la vagoane marfă, 28% la tricotate, 18% la zahăr etc.

Sîntem îndreptățiți deci să afirmăm că industria bănățeană s-a născut pentru a doua oară.

Călătorie nouă

UN SECRET LA INDEMINA ORICUI: BUNA ORGANIZARE

În apropierea Timișoarei, în raza de activitate a G.A.S.-Giarmata, întinderile sînt acoperite nu cu cernoziom — ca în cea mai mare parte, a Banatului — ci cu pămînt brun-roșcat și podzol. Cu toate acestea muncitorii, tehnicienii și inginerii gospodăriei au izbutit să obțină de-a lungul anilor, uneori chiar în condiții climaterice mai puțin prielnice, aproape 3.000 kg grâu la hectar, și în medie 5.000 kg porumb boabe la hectar.

Directorul gospodăriei, tovarășul Nicolae Dogariu, a fost distins cu titlul de Ero al Muncii Socialiste, iar recent cetățenii circumscripției electorale nr. 31 din Giarmata l-au propus candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională.

Meritele gospodarilor din G.A.S.-Giarmata sînt evidente: din puțin s-a obținut mult; sau, mai exact spus: de pe un sol slab productiv s-au realizat beneficii mari.

— Secretul — ne-a declarat inginerul Dogariu — este la îndemina oricui: buna organizare, întrebuițarea pe scară largă a metodelor înaintate de muncă și o luptă neîntreruptă pentru micșorarea cheltuielilor de producție și realizarea de beneficii din ce în ce mai mari. Din 1957, veniturile gospodăriei au crescut an de an. Numai în anul trecut, de pildă, am izbutit să realizăm un beneficiu de 5.615.000 lei.

Buna organizare, folosirea îngrășămintelor, întrebuițarea pe scară largă a metodelor agrotehnice nu sînt proprii numai gospodăriei noas-

tre. Gospodăriile agricole de stat din regiune, deși dețin numai 20,7% din suprafața agricolă a Banatului, contribuie la fondul de stat de produse agricole cu 37,7% la grîu-secară, 51,2% la porumb, 53,6% la lapte și 49,9% la carne, iar în prezent aceste unități dispun de peste 59.000 de taurine, peste 240.000 de porcine și aproximativ 180.000 de ovine.

Aplicarea întregului complex al regulelor agrotehnice, făcută cu ajutorul cadrelor cu calificare superioară (regiunea are 1.650 de specialiști, revenind cîte 1—2 ingineri în fiecare cooperativă agricolă de producție și cîte 4—5 pentru fiecare gospodărie agricolă de stat), precum și valoroasa experiență cîștigată au fost împărtășite de marea majoritate a unităților agricole socialiste. Cooperativele din Cărpiniș, Lenaueim, Uihe, Șandra, Grabați, Cenad, Neudorf, Beiniș, Iecea Mare etc., au obținut ani în șir peste 5.000 kg porumb la hectar și peste 2.500 kg grâu la hectar, rezultate considerate excepționale în vechea agricultură a regiunii.

DESPRE ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE ÎN REGIUNEA NOASTRĂ

Munca de sistematizare a Timișoarei a fost mult ușurată de faptul că orașul a fost construit destul de rațional. Ceea ce nu înseamnă însă că munca de armonizare, de înscriere a noilor edificii în cadrul ansamblurilor arhitecturale existente, a fost un lucru ușor. Despre activitatea de proiectări și construcții, legată direct de dezvoltarea orașelor din re-

giune, ne-a vorbit tov. Ioan Gh. Radoslav, directorul Institutului regional de proiectări, propus candidat al F.D.P. în circumscripția regională nr. 35 din Lugoj.

— În ultimii patru ani, din fondurile statului, s-au construit în regiune circa 9.000 de apartamente. La Timișoara și Arad, unde au existat multe spații libere între clădirile vechiului oraș, s-a mers în general pe completarea străzilor existente. Ca exemple reușite țin să menționez completarea bulevardului 30 Decembrie din Timișoara și construcția blocurilor pe bulevardul Republicii și în cartierul Bolintineanu din Arad. Și tot pe terenuri libere s-au proiectat și executat la Timișoara trei dintre cele mai importante construcții ale orașului: universitatea, căminele studențești cu 2.500 locuri și stadionul sportiv „1 Mai” cu 30.000 locuri.

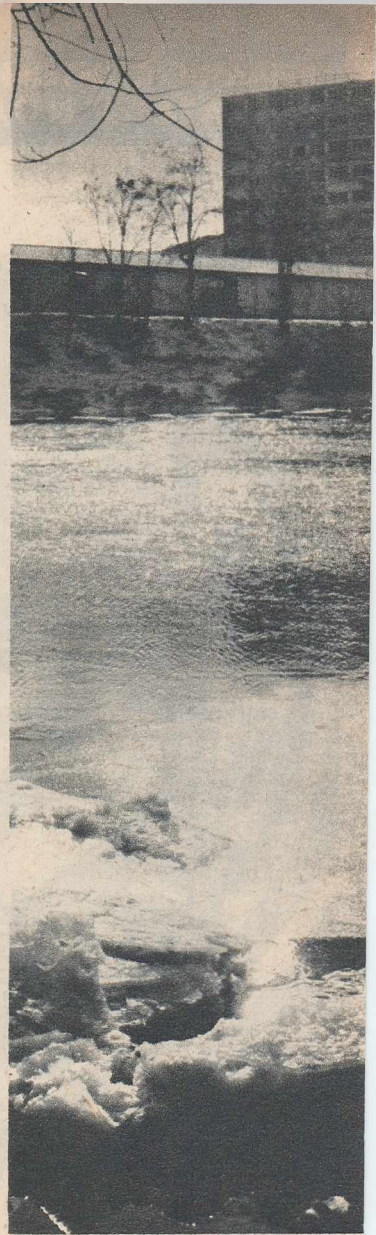
La Reșița, unde vatra vechiului oraș nu a avut terenuri libere, s-a proiectat un cartier nou în Lunca Bîrzavei, compus din 5 microraiioane care însumează circa 12.000 de apartamente. Pentru fiecare raion sînt prevăzute spații verzi cu dotări social-culturale, școli, cinematografe, unități comerciale.

60.000 DE ARTIȘTI

Moldovean de baștină, tovarășul Gheorghe Leahu a îndrăgit Banatul mai abitar decît un localnic get-beget. În ultimii 9 ani, de cînd conduce ca director Teatrul de stat din Timișoara, el a contribuit totodată la munca de răspîndire a culturii și științei în rîndul maselor largi. Pentru meritele sale în domeniul artei, tovarășul Leahu a obținut titlul de artist emerit, iar de doi ani este președinte al Comitetului regional de cultură și artă din Banat. În cadrul alegerilor din 7 martie, artistul Leahu va fi prezent și în calitate de candidat al F.D.P. în circumscripția electorală regională nr. 107 din Timișoara.

— Frumoasa regiune a Banatului este cunoscută nu numai pentru cîmpiile sale mănoase și pentru industria sa puternică, ci și datorită bogatelor sale tradiții culturale. Cu toate acestea aici unde s-au născut Vidu, Grozăvescu și Brediceanu, și unde s-au înjghebat cele mai vechi formații de cor și teatru (la Lugoj și Chizătău) n-au existat pînă în 1944, în mod permanent, nici teatre, nici instituții muzicale. În 1964 în localitățile regiunii funcționau: 11 teatre și instituții muzicale, 670 cămine culturale (105 în 1944), 444 cinematografe (64 în 1944), 1.057 biblioteci populare (105 în 1944). Tot în acest răstimp, în afară de Institutul politehnic existent, a fost înființată o universitate, institutele de medicină, agronomie și pedagogie, care, toate la un loc însumează 19 facultăți în care învață peste 12.000 studenți. Școlile profesionale tehnice din Banat la rîndul lor cuprind în prezent aproape 24.000 de tineri.

Teatrul de stat, opera și filarmnica din Timișoara se bucură de o bună reputație nu numai în regiune, ci în întreaga țară. Numai reprezentațiile teatrului nostru au fost vizionate pînă în prezent de 2 milioane de spectatori. Artiștii noștri au ținut în tot acest timp o legătură strînsă cu mișcarea artistică de amatori din regiune. Aceasta cuprinde astăzi 3.100 de formații în care activează 60.000 de artiști amatori. Țin de asemenea să menționez că abordarea unor genuri, accesibile pînă nu demult doar formațiilor profesionale, demonstrează gradul de măiestrie la care au ajuns artiștii noștri amatori. Se pot cita în acest sens formațiile simfonice din Reșița și cele semisimfonice din Arad, Lugoj, Lenaueim sau Peciu Nou.

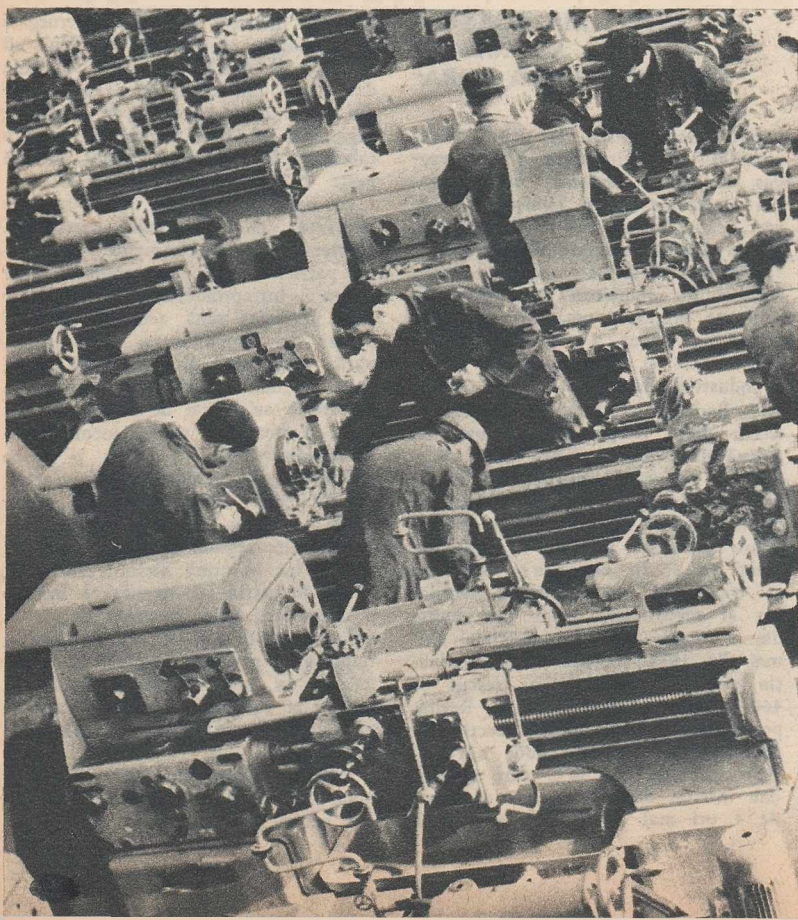
ORAȘUL COPILĂRIEI MELE

de Ștefan LUCA

E o dimineață cu cer sticlos, îndepărtat. Aerul înțeapă și zăpada scîrțile sub pașii grăbiți. Eu îmi reîntînesc orașul copilăriei avînd mereu teamă că nici cu acest prilej n-am să văd, așa cum m-am tot hotărît de cîțiva ani, totul. Mă însoțește aceeași, de acum familiară și așteptată, emoție, se trezesc nenumărate amintiri din copilărie și primii ani ai tinereții, imagini crezute uitate. Se reîntorc, neașteptat de vii și amănunțite. Întotdeauna, cum aplaudați echipa favorită, întotdeauna am ținut cu acest „oraș al flo-

Uzina de strunguri din Arad, reclădită din temelie în anii noștri, a fabricat pînă în prezent aproape 20.000 strunguri de diferite tipuri.

UNEORI MĂ DUC PE ACOLO...

de Maria ARSENE

producția globală a întrecut de 3,5 ori pe aceea din 1950. Este o realizare.

★

În stînga portului — dacă stai cu fața la Dunăre — pe malul bazinului de iernat, se întind noile și modernele ateliere ale Șantierului naval din Giurgiu. Cu peste 20 de ani în urmă aci se reparau barcazuri, o provă sau pupă de șlep strivite la manevrele de intrare în bazin și rareori cite un motor de șalupă. Azi, atelierele cele noi construiesc de la chilă la covertă șalupe fluviale, pontoane-dormitoare, instalații de pompare necesare irigațiilor și — pentru prima oară în țară — stații de malaxat bitumuri asfaltice. Însuși zestrea navală a portului s-a îmbogățit cu nave noi de mare capacitate și utilaj portuar perfecționat.

★

Fondurile alocate de stat pentru reconstrucția orașului — care dacă n-a suferit bombardamentele războiului a trecut prin calamitatea inundațiilor adăugată la nepăsarea din trecut a edililor — fondurile, repet, se ridică la 28.000.000 lei, din care se construiesc 320 de apartamente (160 sînt de acum terminate), policlinica cea nouă inaugurată încă de astă-vară (are 34 cabinete și servicii de specialitate și poate da pînă la 600.000 consultații pe an), apoi o casă de cultură, o școală medie cu 24 clase care a fost predată la cheie. În 1939 erau doar 19.000 mp pavați în oraș. În ultimii ani au fost pavate toate străzile iar cele de legătură asfaltate. Sistemul de alimentare cu apă a fost mult îmbunătățit iar consumul electric a putut fi mărit. Pe măsura extinderii industriale și a orașului, îmbunătățirile canal-apă-electricitate continuă.

A crescut substanțial și nivelul de trai. Se observă asta din felul cum se îmbracă și mănîncă cetățenii. Anul trecut s-au vîndut în magazine cu 22.500.000 lei mai multe mărfuri decît în anul anterior. Este și asta o dovadă de permanentă urcare a puterii de cumpărare, a ridicării nivelului de trai.

Dacă cinematografele, bibliotecile și cele două stadioane nu sînt suficiente pentru distracții și cultură, 1.800 de artiști amatori din cele 71 formații existente stau la dispoziție cu spectacole de teatru și folclor, spectacole în număr de 371 în 1964! Vin apoi expozițiile cercului de pictură și artă populară, turmele din București etc. Piese de teatru aduc pe scenă elemente talentate din fabrici, ateliere și școli. Setea de cultură e veche în Giurgiu. Numai că acum se poate bea din plin și cu nesaț.

Uneori mă duc pe acolo...

Alteori răsfoiesc ziarele...

Și de fiecare dată cînd văd sau aflu de o nouă realizare, de o nouă izbîndă, mă bucur ca de propriul meu succes.

mobilă la fiecare 180 de secunde. Și, dacă vrei, ca o problemă, cite orașe ca Tg. Mureș s-ar mobilă, dacă pînă acum s-a fabricat aici mobilă pentru 1.100.000 de apartamente? E o relație care-mi spune multe și nu fără o umbră de melancolie urmez bordura de beton a canalului turbinei. Și-a pierdut din însemnătate firul acesta de apă. Nu departe e mica uzină electrică pentru care a fost săpat, îmbrăcat în sîrmă și ciment. Pe vremuri îl priveam cu nemărginită invidie pe un coleg de clasă. El avea dreptul să pescuiască în incinta uzinei electrice. Azi uzina e solicitată doar să completeze așa-numitele virfuri. Kilo-wații adevărați vin purtați pe sus de la Iernut și Fîntînele. Uzina, în fața căreia, de ce să n-o spun, înmărmuream de respect, parcă s-a micșorat, e o liliputană.

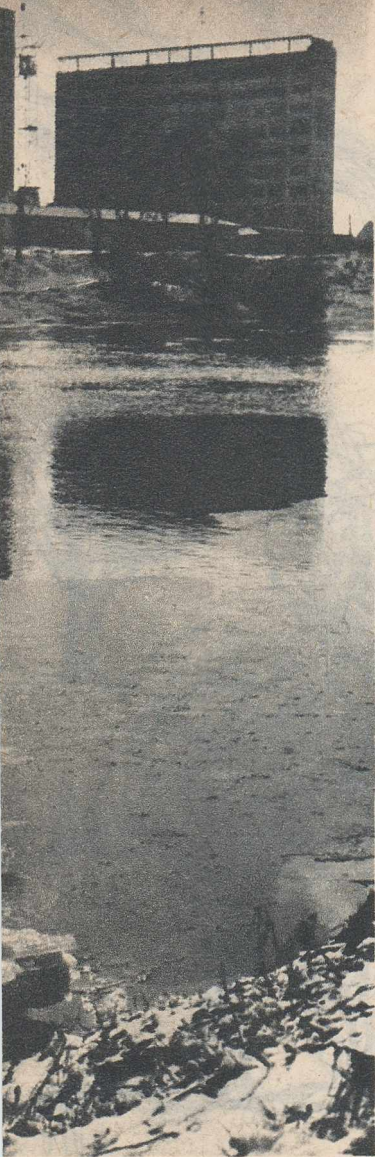
Zadarnic aș căuta semne de recunoaștere însă într-o altă parte a orașului, realmente invadată de șantierul Combinatului de îngrășăminte azotoase. Rememorez totuși unele reperi. Orașul se termina la „salcia supărată”. Mai încoace era o dugheană. Cumpăram cirlițe și, dacă-mi rămîneau bani, cinci bucăți de zahăr cubic. Era cartierul care se mîndrea cu fabrica de zahăr, adică se mîndreau copiii. Țin foarte bine minte prima vizită, cu școala, într-o primăvară. Fabrica se repauza. Oricum, 40 de vagoane pe zi era o performanță. Astăzi, reconstruită de fapt, înghite 300 de vagoane pe zi, ceea ce înseamnă ceva. De șapte ori și jumătate mai mult. Dar dacă am mai adăuga și producția celeilalte fabrici de zahăr din regiune, cea de la Luduș, care are o capacitate de prelucrare de 2.000 de tone în 24 de ore?...

Dar n-am crezut că mă voi pierde în orașul căruia socoteam că-i cunosc fiecare piatră. Adică nu credeam că voi întîlni străzi necunoscute, că voi rătăci mergînd de-a lungul și de-a latul lor. Și totuși, era cît p-aci! Pînă la Mureșeni o suită de surprize: orașul s-a extins mult peste limitele cunoscute anterior. „Metalotehnică”, „Electro-Mureș”, „Fabrica de conductori” sînt tot atîtea reperi înscrise într-un ghid pe care eu încă nu l-am cunoscut. Dimensiunile atinse de industrializarea orașului sînt cu atît mai remarcabile. Și, în acel moment mi-am adus aminte de una din fabricuțele orașului de pe vremuri. O așa-numită fabrică de oxigen. Dimensiuni extrem de modeste, barăci de fapt, și un du-păit sacadat ca de moară țărănească. Li ascultam mereu respirația cu frică, temîndu-mă că se va opri pe neașteptate.

Ascult atent, dar nu-i mai aud gîfîtul sacadat. În locul lui îmi răsună viu zvonul marelui șantier, întins pe treizeci de hectare, cu turnuri de răcire terminate, hale imense conturate distinct de departe, instalații montate de acum, așteptîndu-se primele probe mecanice...

În copilărie, între alte nedumeriri, proprii vîrstei, n-am înțeles de ce unei străduțe din cartierul gării mici i se spunea „a fabricii”. Mult timp m-a urmărit dezlegarea acestei șarade, fără s-o rezolv în vreun fel. Unde era fabrica? M-am mulțumit cu explicația simplă că, oricum, o stradă trebuie botezată în vreun fel.

Mă întreb acum, refăcînd itinerare vechi — sub avalanșa noutăților oferite de fiecare dată, generos, de orașul copilăriei, căruia i se potrivesc atîtea atribute legitime — cite străzi sau cartiere ar avea dreptul de a-și revendica această titulatură: al fabricii, a fabricii? Greu de dat un răspuns, pentru că toate — într-un oraș literalmente fără periferii — se pot intitula, negreșit, astfel...

Pe malul Mureșului.

rilor” — atribut real care, repetat însă, estompează alte trăsături mult mai definitorii și exacte dobîndite de așezarea de pe Mureș în două decenii.

În anii cînd băteam mînea pe „rîitul măcelarilor” sau ne scaldam, în ciuda interdicției, în canalul turbinei, orașul se mîndrea cu două intenții de reputație: urbanistică superioară și mică meșteșugărie. Țin minte exact. Industria existentă se reducea la o fabrică de zahăr (Societate anonimă și 40 vagoane sfeclă pe zi), niște cărămidării la periferie și o minusculă fabrică de mobilă; iar relativa urbanistică, la un perimetru redus la centru și citeva străzi.

Mă gîndesc la aceste titluri de mîndrie ale edililor de atunci, ocolind fostul Obor de sub deal. Sînt nevoit să ocolesc, fiind invadat de blocuri, magazine, asfalt. Cartierul și-a pierdut caracterul de periferie sordidă pe care-l avea odată. În fabrica de mobilă „23 August” intră primul schimb de dimineață. Dincolo de canalul turbinei mă întîlnesc cu încă un microraión, ceea ce înseamnă încă un ansamblu arhitectural. Așadar, multe din amintiri se vor trezi de acum în memorie, fără a mai încerca să reîntîlnesc locurile vechi. Pe aici „braconam”, căutînd să prînd acel pește fantastic visat, încă din fașă, de pescarii cu vocație. Fabrica nu exista. Mi-amintesc însă de inaugurarea fabricii din vecinătatea zăgazului și de repetatele ei surprize servite la fiecare reîntîlnire. Se poate exprima în relația: una la trei minute, adică o garnitură de

Vedere din portul Giurgiu.

broasca

de Nicolae ȚIC

În amiaza aceea de sfârșit de vară se zguduia pământul, ardea pământul, coborîse iadul pe pământ, iar eu culegeam prune. Zece pruni încărcate, cu crengile la pământ, avea bunicul în livadă. Din ordinul lui mă cățărasem în fiecare, pe rînd, acum eram într-al zecelea. Ușor, îndeminatic, săream de pe o creangă pe alta, mă țineau toate crengile. „Culege!” — îmi striga bunicul. Aveam o traistă la gît, în care adunam, una cîte una, prunele pentru uscat — cele mai grase și mai coapte. „Scutură!” — îmi striga bunicul. Iar eu, cu amîndouă mîinile și cu toate puterile zgîlțiam tulpina. Bunicul aduna prunele de pe jos; era un adevărat meșter, aduna cu amîndouă mîinile, repede-repede, fără frunze, fără bulgări de pământ. Bunica se mișca mai încet, iar mama abia se mișca. De cîte ori se zguduia pământul, mama își ducea palmele la gură. Dar ordinul bunicului era clar: nu avem voie să ținem seama de explozii — ei se luptă, noi culegem prune. Din prunele astea o să facem magiun și țuică. Spre iarnă, cînd s-o termina cu exploziile, cînd s-or întoarce bărbații pe la casele lor (care s-or întoarce) o să ciocnim un păhărel... „Culege!” — și culegeam. „Scutură!” — și scuturam. A trecut un avion cu flăcări la motoare și cu un nor de fum la coadă, a trecut chiar pe deasupra noastră. Un avion nemțesc, din care a început să cadă niște pîpădii uriașe, vreo cinci, șase pîpădii. „Culege!” — Auzeam ca prin vis ordinul bunicului. Cu amîndouă mîinile mă agățasem de o creangă firavă. Creanga s-a rupt și am căzut cu ea în brațe. Din spaimă și din căzătură, mi-am pierdut cunoștința; iar cînd m-am trezit, din palmele bunicului, soldatul acela, afumat și rupt, cu ochi sticloși, era la cîtiva pași de mine. Eu, și numai eu îl văzusem în momentul cînd se pregătea să sară gardul în livadă. În mîna dreaptă ținea un pistol, în stînga o cască: în nemțeasca lui, a dat niște ordine, și asta mi-a fost de mirare, doar numai bunicul avea dreptul să dea ordine aici!

— Pe cine te-a născut! — a spus bunicul.

— Dă-i niște prune — s-a rugat bunica.

— Da' el n-are prune acasă la el? De ce nu se duce să le culeagă?... Fără să se ridice, uitîndu-se pieziș la casca afumată, bunicul a spus: du-te acasă, du-te la ai tăi, că te-așteaptă mă-ta să-i dai ajutor la cules!

— Oare ce să-i dăm? — a în-

trebat mama. Poate că vrea apă.

Era un tînăr blonziu, zdrențuit, plin de funingine, fără centură, fără nasturi la veston; își smulsese epoleții; își smulsese și zvastica, dar i se vedea locul; nu știa să vorbească ori nu mai avea timp să vorbească ome-nește, urla — deschizînd o gură mare, afumată, parcă ar fi vrut să ne-nghită pe toți. Din cînd în cînd, se uita înapoi. Și cu cît se uita mai des înapoi, cu atît urla mai tare.

Mama știa să plîngă, și plîngea.

Bunica știa să se roage, și se ruga.

Bunicul își vedea de cules, culegea repede-repede, fără frunze, fără bulgări. Il vedeam cum se-apropie, culegînd, de cizmele rupte și afumate. Cînd a simțit pistolul în ceafă, a tresărit, dar numai o clipă, ca și cînd l-ar fi gidilat cineva.

Iar eu — eu aveam chef de vorbă.

Nu știu cum îmi trecuse spaima, dar îmi trecuse. Acum eram curios: ce-o fi vrînd afumatul, de ce nu se duce acasă, de ce nu se duce la luptă, el nu știe că în vreme de război n-ai voie să umbli hai-hui, cu casca în mînă?

— De ce nu-ți pui casca pe cap?

— Și de ce nu te duci la luptă? Acolo, în vale... Și i-am arătat unde ar trebui să se ducă. Noi avem de lucru aici. Dacă nu culegem prunele azi-mîine, încep să se strice, și-așa au dat viermii în ele...

Cizmele s-au apropiat de mine, strivind frunzele și înfundîndu-se în pământul reavăn. Cînd am simțit pistolul în ceafă, am tresărit și eu, dar nu mai tare decît tresărise bunicul. Era caldă țeva pistolului, m-a fript.

— Brosca! Brosca! — a urlat soldatul.

— Să-i aduc niște pîine — a spus mama.

— Doamne, care ne-ai dat soare și apă — se ruga bunica.

— Brosca! Brosca!

— Roșca, Roșca! — a mormăit bunicul. Du-te la Roșca.

— Brosca!

Atunci am înțeles: voia să ne vadă sărînd broasca. Pentru ca să ne fie mai limpede s-a lăsat pe vine, cu pistolul îndreptat spre noi, și-a început să sară — țup, țup, țup... Sărînd, s-a apropiat de mama. Cînd a simțit pistolul în ceafă, mama a început să sară și ea. Apoi, a venit rîndul bunicii; rîndul bunicului; rîndul meu... Săream toți în jurul cizmelor rupte și afumate, iar bunicul spunea:

„Sub poale de măgurele

„Doamnele!
„Doamne boul negru.
„Boul negru se sculară
„Prin flori dalbe s-apucară.
„Boule să nu le paști,
„C-am plătit de le-am sădit
„Cu bani de la logodit,
„Și-am plătit de le-am udat
„Cu bani de la cununat!”
Iar el comanda pe limba lui.
Pînă cînd a trecut un avion,
cu flăcări la motoare și cu un
nor de fum la coadă. Atunci,
el s-a uitat lung după avion.

M-am uitat și eu — și-mi era de mirare că din avionul acela nu mai cad pîpădii uriașe. S-a uitat și bunicul: întii s-a uitat la cizmele rupte și afumate, apoi la ceafa blonzie. Și din ghemuit ce era, din nimic, a țîșnit ca un duh al pământului. Pistolul s-a înfipt cu țeva în pământ.
Casca s-a rostogolit la picioarele bunicii.

Ilustrație de Lucian POPA

„Casă nouă“
pentru
biologii români

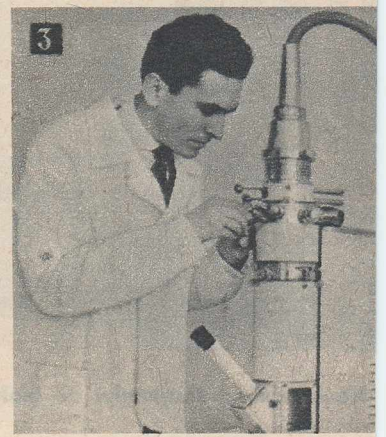
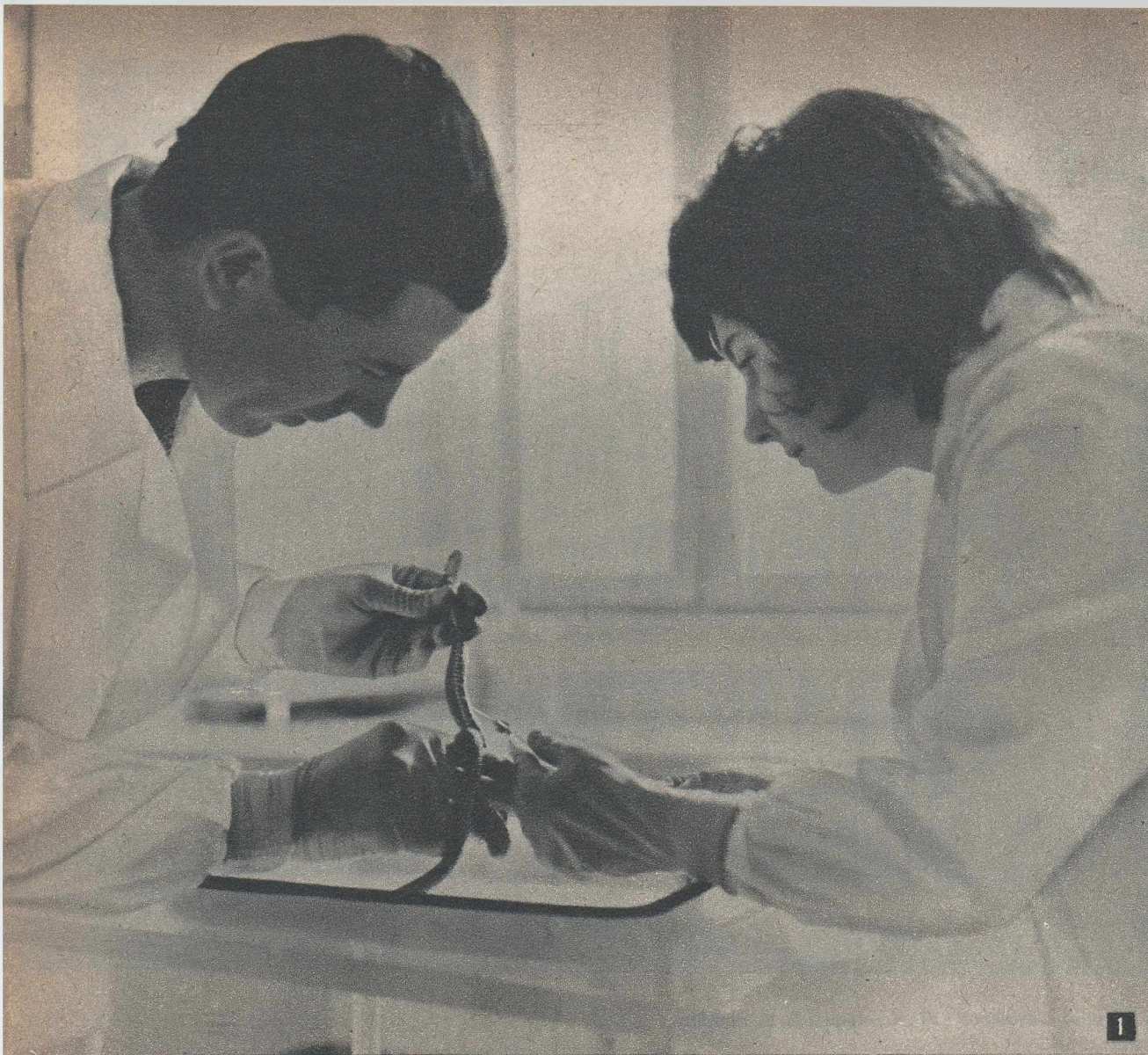
Noul local al Institutului de biologie „Traian Săvulescu” al Academiei R. P. Române.

Biologia modernă a luat un mare avânt în ultimii ani, o dată cu extinderea metodei experimentale. În fața cercetătorilor se ridică noi și interesante probleme privitoare la delimitarea speciilor, ereditatea, viitorul sintezei substanțelor organice... Acest cerc de probleme – cu importante aplicații în viața practică – ilustrează ceea ce am putea numi

orizont contemporan în biologie

Recent a fost inaugurat noul sediu al Institutului de biologie „Traian Săvulescu” al Academiei R. P. Române. Cu acest prilej acad. N. Sălăgeanu, directorul institutului, subliniind marea însemnătate pe care o are pentru dezvoltarea biologiei înființarea unor unități corespunzătoare de cercetare, a arătat: „Directivile Congresului al III-lea al P.M.R. accentuează necesitatea dezvoltării cercetărilor biologice în țara noastră. În vederea traducerii în viață a acestui obiectiv s-au alcătuit planurile necesare care prevedeau, între altele, să se înființeze în cadrul Academiei R. P. Române un institut de biologie cu sediul în București și institute similare pe lângă filialele din Cluj și Iași ale Academiei. Aceste prevederi s-au realizat și, drept urmare, asistăm astăzi la inaugurarea localului nou al institutului nostru. S-a dovedit astfel, o dată mai mult, că partidul și

A. CONSTANTINESCU
(Continuare în pag. 10)

1) Un loc important în activitatea de cercetare în institut îl ocupă aplicațiile cu izotopi radioactivi — aplicații pe care „pacientul” din fotografie le suportă cu stoicism. 2) Dans fantastic? Nu, pur și simplu un tubercul de cartof străpuns de rizomii de iarbă de Sudan. (Din ierburul Institutului de biologie, unul din marile ierbare din țară.) 3) Cromozomii nu pot fi cercetați temeinic decât cu ajutorul microscopului electronic.

governul sînt direct interesate în dezvoltarea științei în patria noastră. Sarcina noastră imediată — releva acad. N. Sălăgeanu — este să folosim integral baza materială de cercetare și, în acord cu ceea ce se întreprinde astăzi pe plan mondial, să contribuim la rezolvarea unor probleme majore de însemnătate teoretică și practică.

O ȘTIINȚĂ A VEACULUI XX

Problemele actuale ale biologiei au atras nu numai atenția biologilor. Un mare număr de personalități de seamă ale științei și culturii au fost impresionate de evoluția rapidă a acestei științe în ultima vreme și și-au exprimat puncte de vedere interesante. Citiți, de pildă, aceste rînduri scrise de un distins savant, profesorul John Bernal:

„În secolul al XX-lea, biologia a luat o dezvoltare cel puțin tot atît de mare ca și fizica, deși în istoria ei nu au avut loc transformări atît de dramatice(...). Este sigur că biologia ocupă astăzi în viața și în gîndirea noastră un loc mult mai important decît la începutul acestui veac(...). Ceea ce admirăm mai înainte, în aspectele exterioare ale vieții, forma și mișcarea organismelor superioare sau simetria și frumusețea plantelor și florilor ne apar astăzi, în lumina cunoașterii noastre mai cuprinzătoare, doar ca manifestări de suprafață ale unei complexități lăuntrice mult mai mari(...). Biologia începe să devină abia acum o disciplină științifică și cantitativă,

atît în teorie, cît și în practică”. Să reținem acest punct de vedere. În adevăr, datorită mării dezvoltări pe care a luat-o biochimia, biofizica, cibernetica, biostatistica, un șir de noțiuni care păreau a fi achiziții definitive ale biologiei sînt puse astăzi din nou în discuție.

SECRETE ALE BIOSFEREI

O muncă uriașă s-a desfășurat, mai ales în secolul al XIX-lea, în domeniul zoologiei și botanicii pentru a acumula observații care să ducă la lămurirea unor noțiuni de bază, la delimitarea caracteristicilor unei specii de alta, la separarea normalului de patologic etc. Pe o asemenea bază cercetarea științifică a putut evolua, s-a putut ridica pe o treaptă mai înaltă de sintetizare și generalizare. A fost însă nevoie, pentru aceasta, și de principii noi, care au apărut o dată cu evoluția gîndirii științifice, cu progresul general al tuturor disciplinelor.

Și iată că semnele de întrebare nu au întîrziat să se nască... Oare biosfera este, într-adevăr, bine cunoscută? Delimitarea speciilor este perfectă? Criteriile folosite sînt cele mai juste?

O armată de cercetători și-a încredințat forțele pentru a găsi răspunsurile convenite. Să dăm un singur exemplu, de la noi din țară. Timp de 20 de ani s-a cercetat genul de plante numit *Ornithogalum* (familia liliaceelor), denumit popular „ceapaciorii”. Aceasta a dat răspuns la una din întrebările majore ale bio-

logiei: ea a oferit posibilitatea cercetătorilor români de a dovedi că în genul *Ornithogalum* unele specii a căror existență era considerată certă, de fapt... nu există, iar altele, despre care nu se știa nimic, există. Importanța concluziilor la care s-a ajuns este cu atît mai evidentă cu cît ele s-au dovedit valabile pentru flora întregii Europe.

Așadar, conceptul de specie — fie că este vorba despre plante, fie despre animale — a depășit astăzi vechiul stadiu de cunoaștere datorită introducerii unor criterii noi, între care culturile comparative experimentale, numărul și formele cromozomilor (asupra cărora vom reveni), al compoziției chimice, al raporturilor dintre organism și mediu etc. S-a constatat, de pildă, că unele grupuri de plante considerate ca specii nu erau în fond decît niște hibrizi mai mult sau mai puțin durabili. Confuzia izvorîse din insuficiența cunoașterii a modului cum au apărut în natură.

Variabilitatea infinită a formelor vegetale și animale a făcut să se nască necesitatea cercetării raporturilor reciproce dintre organism și mediu — cercetare care s-a extins considerabil în ultima vreme.

O „NATURĂ” MAI ASCULTĂTOARE DECît NATURA

În noul sediu al Institutului de biologie „Traian Săvulescu” al Academiei R. P. Române vor intra în

funcție două încăperi ieșite din comun. Una — „camera de climat artificial”, cealaltă — „camera de temperaturi constante”. Pentru o instituție de cercetări biologice asemenea instalații, foarte greu de realizat, sînt de neînlocuit. Ele suplinesc cu succes cadrul natural, care uneori nu este cel mai propice pentru cercetările asupra... fenomenelor naturii.

Ne aflăm, după cît se pare, în fața unei contradicții. Oamenii de știință și-au dat însă seama că pentru a putea stabili cu precizie efectul unuia sau altuia dintre factorii de mediu — fizici (temperatura, umiditatea, presiunea), chimici și biologici — aceștia trebuie să acționeze cu o stabilitate cît mai mare. Or, în natură ei variază foarte mult și foarte repede, ceea ce împiedică uneori anumite experiențe. În adevăr, nimeni nu-și închipuie că ar putea vreodată să obțină, în plin cîmp, numai căldură, fără umiditate sau numai umiditate fără lumină. Mai precis, în cadrul natural, nici unul dintre factorii de mediu nu pot fi „desființați” nici măcar pentru o sutime de secundă. În camera de temperaturi constante și în cea de climat artificial acest lucru devine posibil.

Pînă acum nu se cunoștea cum acționează asupra organismelor temperatura singură sau — dacă temperatura și umiditatea sînt perfect constante — ce rol joacă ceilalți factori. În noile laboratoare, aceste întrebări capătă un răspuns precis.

Este însă de la sine înțeles că cercetările în condiții artificiale create

de om reprezintă numai o parte dintr-un întreg, dintr-un vast complex în care studiul naturii în condiții... naturale deține totuși ponderea principală.

Dacă vorbim astăzi despre studierea organismelor, desigur nu spunem totul. Se știe doar că una dintre sarcinile esențiale ale biologiei veacului XX este folosirea și dirijarea mediului viu înconjurător. Spre acest obiectiv, pentru a cărui însemnătate este inutil să pledăm, se îndreaptă cercetările de genetică vegetală și animală.

UN „COD” DE UN FEL DEOSEBIT

Celula vegetală și animală a fost cercetată timp de peste un veac. S-au găsit mijloacele de a face vizibilă structura ei interioară, s-au depistat componentele ei și astfel s-a putut alcătui ceea ce am putea numi o hartă a celulei. S-au obținut apoi succese în ceea ce privește descifrarea rolului și funcțiilor fiecărei părți componente. Dar celula vie continuă să fie studiată în stare... nevie (in vitro). Cu alte cuvinte, ea era supusă observației după ce era omorâtă prin fixare și după ce era colorată. Se putea ști, în acest fel, doar cum se prezenta celula la un moment dat.

Mijloacele tehnice moderne au făcut posibilă și studierea celulei in vivo. Rezultate noi și interesante nu au întârziat să apară. De pildă, s-a dovedit că în timpul diviziunii (fenomen considerat arhicunoscut) cromozomii — corpusculi formați în nucleu în timpul diviziunii celulei — nu migrează lent către cei doi poli, cum se credea înainte, ci sint pur și simplu proiectați în mod exploziv. Se știe, de altfel, că discuțiile despre cromozomi în general, sint mult mai vechi, și că importanța acestor formațiuni descoperite încă la începutul secolului nostru, și la cunoașterea rolului cărora a adus con-

tribuții epocale T. H. Morgan, este astăzi unanim recunoscută.

Cromozomii, prin componenții lor (genele), reprezintă în esență un cod al caracterelor proprii unei specii de animale sau plante. Ideea existenței acestui cod a fost urmată în chip firesc de cea a posibilității modificării lui. Este oare posibil să influențăm acești corpusculi? Răspunsul este astăzi: da!

Știința contemporană dispune acum de mijloace necesare pentru a modifica numărul, forma și însușirile cromozomilor. Biologii noștri au obținut pe această cale soiuri, hibridi noi, poliploizi de porumb, sfeclă, grâu, secară, orz, ovăz cu însușiri superioare — precum și renumitul merinos de Palas, despre care s-a vorbit mult în ultimii ani. Metodele folosite pentru a obține aceste modificări fac parte din cel mai nou arsenal al științei, comportând, de pildă, utilizarea radiațiilor și a acizilor nucleici.

Evident, toate acestea nu înseamnă nimic altceva decât dirijarea naturii.

PRODUSE ORGANICE FĂRĂ INTERMEDIUL PLANTELOR I

Există un domeniu de cercetare de cea mai mare actualitate și care oferă perspective nebănuite de largi: fotosinteza.

Știți ce este fotosinteza? Firește, încă de pe băncile școlii: este funcția fiziologică proprie plantelor verzi, datorită căreia planta sintetizează substanțe organice din bioxid de carbon, apă și săruri minerale, cu ajutorul luminii solare absorbite de clorofilă. Totuși, ca și în alte domenii ale biologiei, noi date experimentale au început să pună și aici anumite semne de întrebare.

Se credea, pînă nu demult, că totalitatea proceselor de sinteză a substanței organice, din care fotosinteza reprezintă o parte, au loc — cu excepția cazului leguminoaselor — în fructe. În ultima vreme s-a constatat însă că sinteza substanțelor organice, în special a celor proteice, are loc și în alte organe ale plantei, mai cu seamă în rădăcini.

Un alt aspect: s-a calculat cantitatea de energie pe care planta o primește de la Soare sub formă de lumină. Experiențele făcute cu ajutorul celulelor fotoelectrice de acad. Nicolae Sălăgeanu în laboratoarele Institutului de biologie au arătat că frunzele teiului, de pildă, absorb 80 la sută din razele de lumină, reflectă 14 la sută, iar 6 la sută trec pur și simplu prin frunze. Aceste calcule tind să stabilească întreaga balanță energetică din care rezultă randamentul fotosintezelor. Cîtă energie primește planta de la Soare și cîtă cheltuiește „cu folos”, adică pentru a sintetiza substanțele organice superioare?

Am întrebat pe acad. N. Sălăgeanu de ce este importantă cunoașterea acestui fenomen. Iată explicația:

„Cunoașterea randamentului fotosintezelor, descifrarea completă a mecanismului ei prezintă o deosebită însemnătate teoretică și practică. Cunoșcînd factorii care contribuie la mărirea lui, putem crea plantelor condiții tot mai favorabile pentru realizarea fotosintezelor, pentru sporirea productivității lor. Dar aceste lucrări deschid și perspectiva realizării artificiale a fotosintezelor în laborator, a obținerii produselor organice pe cale industrială, fără intermediul plantelor. Este însă o perspectivă mai îndepărtată”.

Perspectivă îndepărtată, poate. Dar cît de îndepărtat părea cu numai 10—15 ani în urmă asaltul Cosmosului?

A. CONSTANTINESCU
Fotografiile de E. GHERA

CUM ÎI CUNOAȘTEM

OM DE ȘTIINȚĂ ȘI CETĂȚEAN I

Acad. prof. dr. N. Gh. LUPU

Rar întâlnești o viață atât de bogată în realizări de seamă, dedicate științei medicale românești, ca aceea a acad. prof. dr. N. Gh. Lupu.

El este în primul rînd profesorul care a format în peste o jumătate de secol de activitate de învățămînt mii și mii de medici; el este, de asemenea, șeful de școală care a format clinicieni în accepția modernă a cuvîntului, cu o pregătire științifică complexă — clinică și de laborator; el este în același timp, precursorul concepției profilactice moderne în orientarea activității medico-sanitare. În această privință, nu pot să uit, ca vechi elev al său, cum încă de acum 30 de ani profesorul Lupu milita pentru descoperirea și îngrijirea formelor incipente de boală la nivelul circumscripțiilor și al policlemicilor, în strînsă legătură și în colaborare cu spitalul. Iar astăzi concepția profilactică este una din trăsăturile fundamentale ale ocrotirii sănătății în statul nostru democrat popular.

Dintre nenumărații săi elevi, unii au devenit la rîndul lor cadre didactice, care duc mai departe experiența sa prețioasă în

formarea de medici cu înalt nivel profesional și totodată iubitori ai omului. Situat din tinerete pe poziții democratice, profesorul Lupu a militat în permanență pentru ideile progresiste, contribuind încă dinainte de 1944 la educarea în acest spirit a studenților în medicină.

Oricine are fericita ocazie de a cunoaște pe doctorul N. Gh. Lupu și a lucra în preajma sa este impresionat nu numai de calitățile sale eminente de medic clinician, de pedagog, de om de știință și organizator, dar și de adîncă umanitate care se ogîndește în fiecare act al vieții sale.

Desemnarea sa drept candidat al Frontului Democratiei Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională reflectă prețuirea poporului pentru marile merite științifice ale savantului, pentru activitatea sa creatoare în folosul omului, pentru energia tinerească desfășurată pe tărîmul desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră.

Prof. dr. M. VOICULESCU
medic emerit, Decan al
Facultății de medicină
generală din București

VESTITUL OȚELAR

Ne-am adresat primului om înfînt în Hunedoara: „Unde îl putem găsi pe Ștefan Tripsa?” Și ni s-a răspuns: „Locuiește pe dealul Chizătăului și-o să-l aflați ușor: nu e om în oraș care să nu-l cunoască”.

Intr-adevăr, nu există locuitor al Hunedoarei care să nu-l cunoască, personal sau din vedere, pe Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripsa. Și lucrul e perfect explicabil. Bărbatul acesta dirijă și instrui, care l-a uimit pe oțelarii Hunedoarei cu proiectele și realizările sale îndrăznețe, este un om vesel, prietenos.

Despre viața și activitatea oțelărilor Tripsa scriitorii și ziariștii, care l-au vizitat, au scris în repetate rînduri.

Dintre toate meritele care i-au fost atribuite, comunistul Ștefan Tripsa a recunoscut în mod deschis unul singur: dorința permanentă de învățătură. Și într-adevăr, setea de cunoaștere, reprezintă trăsătură esențială a eroului nostru. „Tehnologia oțelului — după cum mărturisește Ștefan Tripsa — e un domeniu în care se aduc continuu modificări importante. Rezolvarea operativă a unor probleme tehnice dificile a devenit o chestiune curentă. Nimeni nu poate deveni bun oțelar fără un studiu practic și teoretic permanent”. Cuvintele acestea le spune, așadar, Ștefan Tripsa care — povestesc oțelarii la rîndul lor — izbutește să cunoască calitățile oțelului din ochi, fără să mai aș-

tepte rezultatul probelor trimise la laborator, sau e în stare, sînd la fereastra casei sale, să descifreze în fumul coșurilor dacă, la oțelărie, cuptoarele funcționează bine sau defectuos. Priceperea sa este rezultatul unei munci active, ordonate și în special al îndelungatei sale pregătiri teoretice. Numai înarmat cu asemenea cunoștințe, oțelărilor Tripsa a putut înfrunța numeroasele sale inovații (între care trebuie să amintim la loc de frunte scurtarea timpului de sudare a vetreilor de la 4-5 zile la numai 11 ore și jumătate); și numai în funcție de largile sale cunoștințe numele său a apărut, în calitate de autor, pe două cărți de specialitate dedicate oțelului.

Anul acesta cetățenii circumscripției electorale nr. 2 Hunedoara-vest l-au propus pentru a doua oară candidat al Frontului Democratiei Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională. Ștefan Tripsa este prea cunoscut și îndrăgit de cetățenii Hunedoarei pentru a avea nevoie de o prezentare amplă. Menirea acestor rînduri este alta: acum, în pragul alegerilor din 7 Martie — cînd trecem în revistă marile înfrățiri ale patriei — figura eroului hunedorean ne permite să amintim încă o dată de marile valori umane create în anul nostru de mii de oameni noi crescuți și educați de partid.

Liviu MAIOR

ÎN ACTUALITATE: COMBATEREA BIOLOGICĂ A DĂUNĂTORILOR

Atenția oamenilor de știință este reținută în prezent de acest mod de combatere a dăunătorilor. Un interes deosebit îl prezintă grupa de bacterii cristalogene, care produc cristale proteice toxice. Pătrunzînd în corpul omizilor o dată cu hrana, cristalele se dizolvă, provocînd paralizia tubului digestiv, urmată de o paralizie generală a insectei. În scurt timp, nemăsimțind să se hrănească, insectele pier.

Rezultatele experiențelor din acest domeniu efectuate în țara noastră permit să se treacă la producția pe scară industrială a unui preparat bacterian care, inactiv față de insectele folosite pentru plante, animale și om, este în schimb profund dăunător... dăunătorilor.

CIUPERCA MICĂ RĂSTOARNĂ STEJARUL MARE

Prof. C. C. Georgescu, membru corespondent al Academiei R. P. Române, a descoperit două specii de ciuperci microscopice care provoacă așa-numita uscure a stejarului. Ciupercile identificate de omul de știință român sint astăzi citate de literatura străină de specialitate. Diferite laboratoare din lume se ocupă, în continuare, de studiul însușirilor acestora.

CUM ÎI CUNOAȘTEM

DIRECTORUL UNUI S.M.T. DIN BĂRĂGAN

Un om tânăr și iute ca argintul viu, cunoscut în zece comune din Bărăgan. Îl cheamă Marin Dobrescu și e directorul Stațiunii de mașini și tractoare din Grădiștea, raionul Urziceni.

Omul acesta candidează pentru a patra oară în alegerile de deputați pentru sfaturile populare. La recenta întâlnire pe care Marin Dobrescu a avut-o cu cetățenii din circumscripția electorală raională nr. 77 (comuna Merii-Petchi) s-au discutat o sumedenie de probleme: economice, edilitare, sanitare. Cel mai mult însă s-a vorbit despre agricultură. Au arătat oamenii că producțiile mari pe care le-au obținut anul trecut la porumb (3.200 kg boabe la ha), la sfecla de zahăr (33.000 kg la ha) se datoresc în bună măsură și modulului exemplar în care au fost efectuate muncile agricole de către mecanizatorii de la S.M.T.-Grădiștea. Țăranii cooperatori din comunele Brazi, Lipia, Fierbinți, Maia, au arătat că la acest lucru a contribuit prin sprijinul său organizatoric și munca de zi cu zi cu tovarășul Dobrescu. „N-are clipă de odihnă tovarășul Marin Dobrescu — a spus un alegător — când e vorba de recoltele noastre. Îi ajută pe mecanizatori să-și facă datoria din plin. Și prin aceasta ne ajută pe noi toți: munca noastră devine mai ușoară și dă rezultate mai bune”.

A cam roșit Marin Dobrescu din pricina laudelor care i s-au adus. „N-am făcut nimic deosebit — a mărturisit el cu modestie. Conducerea S.M.T.-ului implică o mare răspundere și eu mă străduiesc să îndeplinesc cât mai bine sarcinile ce-mi revin ca director”.

Marin Dobrescu cunoaște în amănunțime planurile de producție ale celor zece cooperative agricole pe care le deservește S.M.T.-ul din Grădiștea. În numele conducerii stațiunii el s-a angajat ca mecanizatorii să lucreze în așa fel, încât să contribuie substanțial la realizarea și depășirea producțiilor medii planificate.

În cadrul întâlnirii dintre candidatul Frontului Democrației Populare, Marin Dobrescu, și alegătorii s-a vorbit despre cele ce se vor înfăptui în acest an în comuna Merii-Petchi: construirea unei școli de 8 ani, a unui cămin cultural modern, terminarea electrificării etc. Iar cetățenii au arătat că ceea ce și-au pus în plan vor înfăptui, deoarece în fruntea acțiunilor pe care le întreprind se găsesc oameni de nădejde, energici, ca Marin Dobrescu, pe care la 7 Martie îi vor vota cu încredere.

G. CIUDAN

ASCENSIUNE

De fapt, viața Ioanei Dincă poate fi împărțită în etape egale și ascendente. S-a născut acum 32 de ani în comuna Vlădala, raionul Vinju Mare, regiunea Oltenia. La 18 ani a venit în București, ca muncitoare la uzinele „7 Noiembrie”. S-a calificat în uzină. A urmat seral cursurile școlii medii pe care a absolvit-o în 1961. În 1956 a fost primită în rândurile membrilor de partid, iar la alegerile din 1961 a fost propusă candidată pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 19 „7 Noiembrie”.

În ultimii 14 ani deci, din țărăncă, Ioana Dincă a devenit muncitoare, absolventă a școlii medii, membră de partid, deputată și acum din nou candidată în alegerile pentru cel mai înalt for al țării; în acești ani ea și-a adus din plin contribuția la dezvoltarea uzinei în care lucrează și a cartierului în care locuiește. Căci dincolo de numărul circumscripției electorale care a propus-o de curînd pentru a doua oară candidată a F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională, trebuie să desprindem numele cartierului pe care îl reprezintă: este vorba de cartierul Balta Albă.

Ioana Dincă are un carnet în care își notează părerile și propunerile cetățenilor din circumscripția sa electorală. Din 1961 în cartierul ei au rămas, ca amintiri, asemenea propuneri: „Canalizare pe o porțiune a șoselei Cățelu...”, „Un centru de piine...”, „Un depozit de desfacere a materialelor de construcție, ciment, var, cărămizi...”, „O cișmea publică la întretărirea unor străzi” (care astăzi, în 1965, nici nu mai există — n.r.).

La întâlnirile de acum cu alegătorii din circumscripția sa, Ioana Dincă și-a notat în carnet, cu aceeași sîrguință, o seamă de cereri și sugestii. Să spicuiem câteva din aceste însemnări:

„Neapărat un complex comercial care să deservească blocurile S și T cu 9 etaje”, „Un paznic în parcul «23 August». Se pare că sfatul popular e pe cale să abandoneze grija acestui parc”, „De vorbit cu întreprinderea de transport. Șoferii care fac transporturile de la demolări să aibă grijă de pomii plantați acum 2-3 ani de cetățeni...”, „De intensificat acțiunile de educație cetățenească. Mai sînt locatari în noile blocuri care nu-și respectă obligațiile de conviețuire...”, „De semnalat celor în drept necesitatea estetică și comercială a dezuniformizării firmelor «Alimentara», «Farmacie», «Încălțăminte» etc. ...”, „De studiat problema construcției unor garaje pentru mașini particulare...”

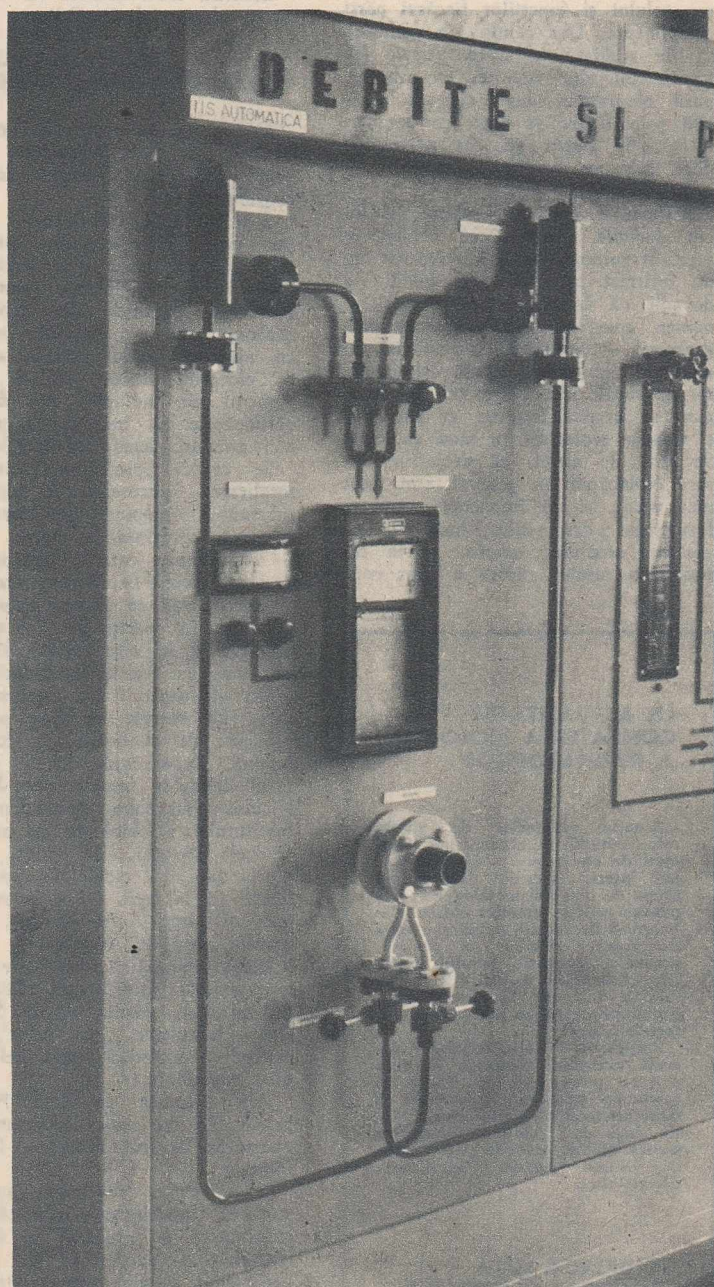
Carnetul cu însemnări al unui deputat poate sluji, printre altele, ca document autentic al propriei noastre istorii. Deosebirea profundă, în conținut, a propunerilor din 1961 și 1965 exprimă — chiar numai într-o spicuire superficială — ce s-a întimplat în Balta Albă în ultimii 4 ani. La viitoarele alegeri oare ce vom mai consemna?

Gh. FLORESCU

DIN REALIZĂRILE INDUSTRII

UN

APROPIATELE ALEGERI ÎN MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ PRILEJUIESC ASTĂZI O AMPLĂ TRECERE ÎN REVISTA POPORUL NOSTRU ÎN ANII REGIMULUI DEMOCRAT POPULAR. ȚIIONAL AL F.D.P. NI LE-A FACUT CUNOSCUTE, ÎNTR-O CUPR MAI IMPORTANTE, ÎNSEMNARILE DE FAȚĂ NE PREZINTĂ UN TRIALĂ ÎN CARE ÎSI FAC LOC, PE SCARĂ DIN CE ÎN CE ACUCERIRI ALE TEHNICII CONTEMPORANE.

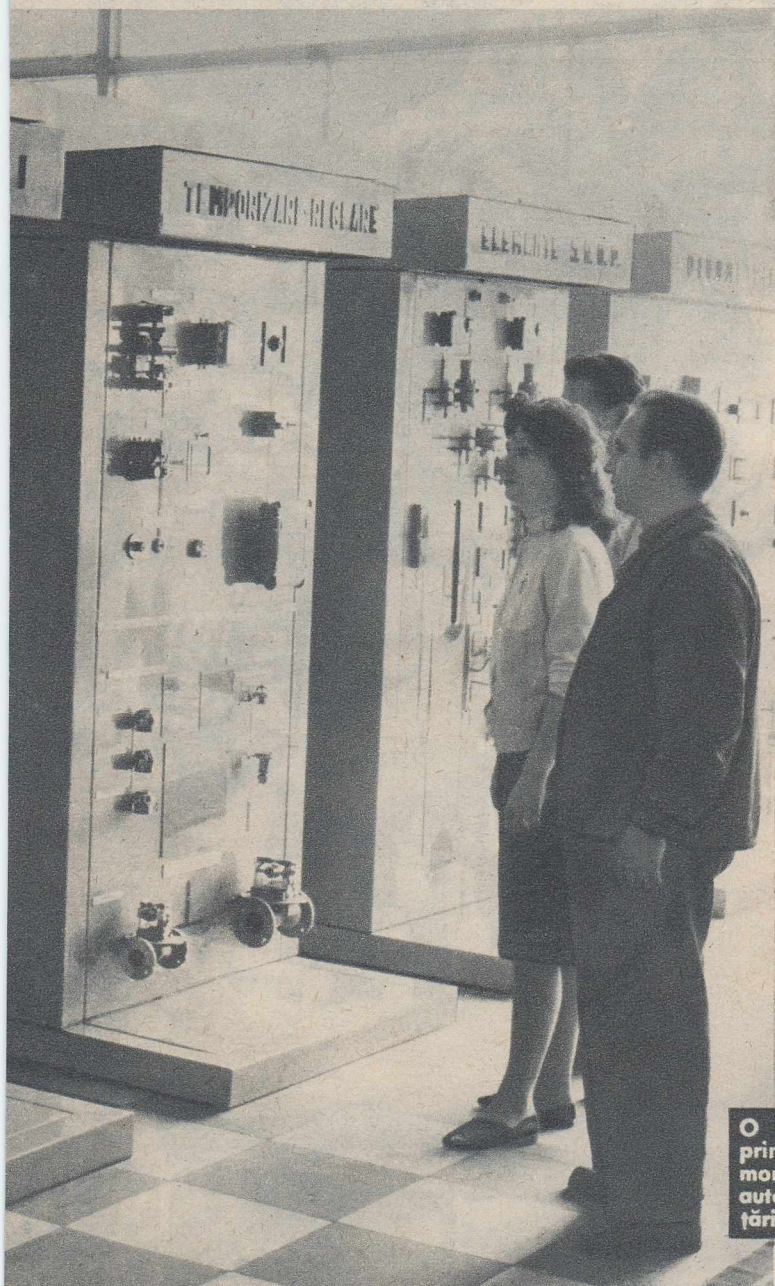

...și începea acum cinci ani cîmpia, chiar pe locul unei foste gropi a mizeriei se ridică astăzi, în inima unui cartier modern, spațiat și aerat, o clădire înaltă, albastră, aducînd cu blocul Națiunilor Unite și adăpostind un for coordonator: Grupul uzinelor de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare. Perpendicular pe silueta albastră, o clădire roșie întinsă numai în lungime: halele uneia din întreprinderile grupului, pe nume AUTOMATICA.

ACOLO E SE SFÎRSESTE ORASUL...

ATURILE POPU-
OBTINUTE DE
NSILIULUI NA-
TEZA, PE CELE
IVITATE INDUS-
LE MAI NOI

de Veronica
PORUMBACU

O parte din produsele întreprinderii „Automatica” ce vor fi montate în diferite instalații automatizate din întreprinderile țării.

Ideea însăși a concentrării întregii activități de automatizare într-un singur grup de uzine s-a născut datorită Directivelor Congresului al III-lea. Cum a apărut și cum s-a extins această preocupare?

Cînd, în secolul al XX-lea, mașinile au atins parametri funcționali ce nu mai pot fi urmăriți de simțurile omului; cînd unele procese tehnologice au ajuns să aibă loc la temperaturi înalte de mii de grade ori aproape de zero absolut; cînd

unele mașini ating viteze de sute de mii de ture pe minut; cînd alte procese chimice ce se petrec într-un spațiu închis oricărei priviri omești, și cu reacții atât de rapide încît nu mai pot fi controlate cu mijloace clasice (cine pătrunde în interiorul reactoarelor nucleare și în conductele din adîncul pămîntului unde se petrece gazeificarea cărbunelui?), atunci omul e silit să inventeze alte dispozitive de control al fenomenelor. Acestea se întemeiază

pe „traducerea” parametrilor ascunși simțurilor în alte mărimi (presiuni, curenți electrici, tensiuni etc.) ce se pot măsura ușor și transmite. De aceea s-a și dat traductorului în unele lucrări științifice numele de „proteză senzorială”. O dată ce temperatura de mii de grade, de exemplu, se convertește într-un curent care circulă printr-un circuit ușor de supravegheat, orice abatere de la normal va declanșa un semnal, chemînd omul să intervină rapid. Aceasta ar

fi prima fază a automatizării, care înlocuiește simțurile omului, nepuțințioase să obțină informații în legătură cu fluxul de producție. Cînd schimbările surprinse de traductoare și prelucrate în alte aparate — reglatoarele — se transformă în act moto, în comenzi, se transmit unor „elemente de execuție” ale instalației (ventile, dozatoare etc.), atunci abia se poate vorbi de auto-

(Continuare în pag. 14)

matizare completă. În primul caz, omul e scutit de operațiile de măsurare directă, la fața locului, rămânând să conducă și să pună la punct „reclamațiile” traductorilor; în ultimul, regulatorul preia și intervenția omului, în timp ce mașinile își văd singure de treabă, mai precis decât ar fi în stare s-o facă el însuși.

În acest caz însă, aparatura de recepție și dirijare e mult mai complicată: releele, elementele, sistemele, uneori reduse la dimensiunile miniaturale ale transistoarelor, devin „celule logice”: tehnica automatizării le imprimă, la diverse „excitații”, reacții adecvate, care ar putea fi asemuite cu unele funcții ale creierului. Aceste celule logice, ierarhizate și coordonate de un calculator-director, vor putea duce, spre sfârșitul experiențelor, la fabricarea unui „creier electronic” concentrat în dulapurile cu aparatură (diversele etaje ar fi — ca să forțăm puțin comparația — „circumvoluțiile”) așezate într-un fel de craniu metalic. Automatizarea de mâine, strins legată de memoria mașinii și de dezvoltarea ciberneticii, va putea înlocui într-adevăr o parte din funcțiile unui creier uman. De unde și numele convențional dat sistemului de elemente logice electronice — UNILOG — care controlează și dirijează în orice clipă orice punct al procesului tehnologic.

Firește, creierul electronic e o problemă a viitorului, aflată încă într-un stadiu experimental. Automatizarea de pînă acum a dus la unificarea perfectă a produselor de serie, la sporirea substanțială a productivității și chiar la realizarea unor noi produse care nu ar putea fi fabricate cu mașinile conduse de om. Un exemplu: la tragerea firelor și fibrelor sintetice din masa ca de miere a relonului, temperatura constantă și viteza unghiulară a fusului trebuie controlate de câteva zeci de ori pe minut. Nici un ochi, oricît de sensibil, nici o atenție, oricît de concentrată, n-ar putea avea precizia măsurătorilor automate, fără de care nu s-ar naște din acetilenă, clor și fosgen, vâlurile cele mai vapoase ale mătăsurilor sintetice. Și acesta nu e decît un exemplu al multiplelor aplicații ale automatizării. Laminoarele moderne, în care oțelul înroșit aleargă pe platformă cu iuțeala acceleratului, nu ar putea fi nici ele concepute fără supravegherea automată.

Cu câteva realizări din țara noastră în aceste domenii am făcut cunoștință la Expoziția realizărilor economiei naționale închinată celei de-a 20-a aniversări a eliberării. Utilajul petrolier al sondei din fața cupolei pompa țifeiul, fiind dirijat de la distanță de o aparatură cu transistoare. În incinta pavilionului central exista un strung care își conducea operațiile după programul imprimat pe o bandă de magnetofon. S-ar putea spune, astfel, printr-o butadă, că strungul juca după cum îi cîntase omul, după cum îi programase ordinea operațiunilor de prelucrare a pieselor din serie. Multe aparaturi complicate se studiază în Institutul de proiectare pentru instalații și automatizări și prind viață prin strădania conjugată a fabricilor din grup: Electromagnetica, Automatica, Electroaparatajul și Electrotehnica, a întreprinderii de montaje, instalații, automatizări.

O CĂLĂTORIE ÎN ANUL 197...

Las în poarta blocului albastru primii fulgi ai unei zile de iarnă din

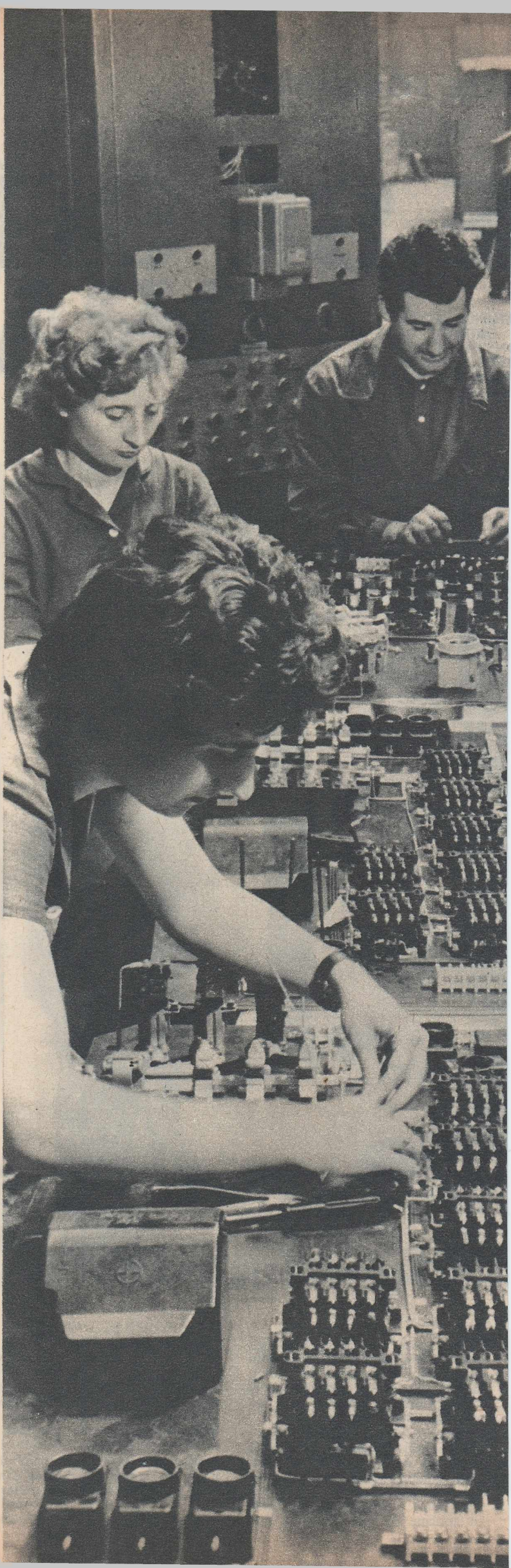
În această secție se montează instalațiile electrice pentru panourile de comandă ale strungurilor Carusel SN 1.250.

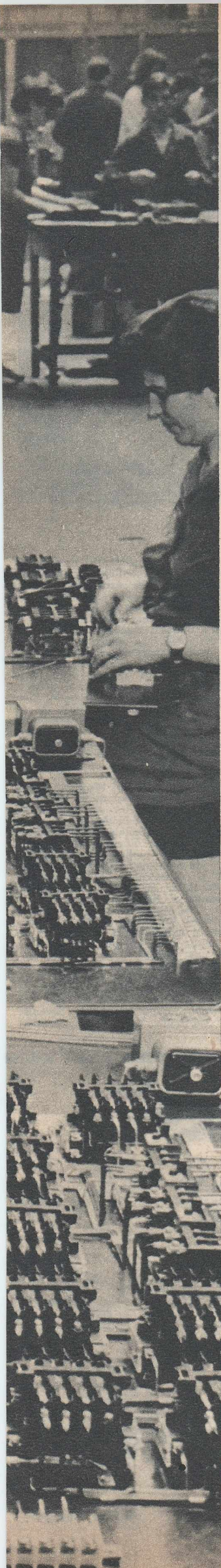
1965 pentru ca în laboratoarele și atelierele Institutului de proiectare să intru de-a dreptul în 197... Înăuntrul, printre planșele de studiu al elementelor, proceselor și sistemelor de automatizare, oamenii trăiesc uneori cu un deceniu înaintea aplicării masive a proiectelor și prototipurilor experimentale. În Bucureștiul acestui an, blocul albastru e într-adevăr o insulă a viitorului, ridicându-se pe temelii solide a industriei socialiste. De aceea, un drum prin Grupul de automatizări înseamnă, de fapt, un bilet în circuit prin țara de mâine. Aici mă reîntîlesc, pe un alt punct al spiralei, cu orașele cunoscute și îndrăgite în drumeția mea. Nicăieri, laboratoarele și atelierele nu au aspectul încărcat al unei hale de fabrică: totul se petrece în proiecte, în calcule; pe planșetele care filtrează procesele, printr-o algebră superioară. Totul se petrece în câteva prototipuri realizate de fabricile grupului și experimentate în laboratoarele Institutului de proiectări, în timpul cercetărilor. Aici te întâlnești doar cu cîte un dulap UNILOG, precursor al Unilogurilor (care vor realiza în viitor 5.000 și chiar 100.000 operații pe secundă), ori cu cîteva blocuri de transistoare, produse azi în serie la fabrica Electromagnetica sau, în fine, cu cîte un panou special de comandă, fabricat la Automatica, adaptat după specificul fiecărei întreprinderi, al fiecărui șantier. Mai mult ca oriunde, în acest institut îți se cere imaginație, căci în fiecare sală ai în față o *pars pro toto*.

Intru de pildă în laboratoarele și atelierele de „comandă cu program” a mașinilor unelte unde s-a născut aparatura de automatizare construită la Electrotehnica și Electroaparataj, și întâlnită în drumeția mea tocmai la „Infrățirea” orădeană.

Trec prin laboratorul și atelierele de acționări electrice, și dau de oamenii care au aplicat la Hunedoara sistemul unificat de acționări la transfercarul blumingului 1.000; și tot la Institutul de proiectări întâlnesc pe autorii panourilor de automatizări ale diferitelor operații miniere.

În fine, în laboratoarele și atelierele de automatizare ale industriei bunurilor de larg consum, m-aș fi putut întâlni acum cîva timp cu aparatajul de condiționare a aerului în filaturi, cu automatizarea liniilor de prelucrare a cărnii de la Hașeg; cu alte cuvinte, blocul albastru are legături cu toate orașele țării. Dar nu numai cu orașele. Între institut și agricultură e o rudenie pe care cu greu ți-ar sugera-o planșetele și aparatele complicate din laboratoare. Există preocupări în vederea automatizării lucrărilor de irigații, însilozări și ploi artificiale, prin realizarea cărora omul va fi eliberat de multe eforturi fizice. Cu alte cuvinte, în această fortăreață a noului se rezolvă probleme vitale pentru industrie, dar, într-o măsură, se decide și soarta agriculturii socialiste.

Am văzut în magazine...

...LA UNITATEA CU AUTO-SERVIRE „UNIC”, NOI CONSERVE DIETETICE :

— roșii în bulion, fără sare și zahăr, recomandabile în gastritele hipocide, colicistită, boli renale și cardiace. Se prepară după rețetele indicate pe borcan pentru fiecare afecțiune în parte. Au un conținut bogat în vitamine, sînt foarte hrănitoare, și pot fi cum-părate, după necesitate, în borcane de 820 sau 420 g ;

— perișoare dietetice din carne de mînzat în sos de legume, pe cît de gustoase și bogate în substanțe nutritive, pe atît de ușor tolerabile de către suferinzii de colită cronică, hepatită, colicistită, gastrită hipocidă. Pentru a fi consumate nu trebuie decît puțin încălzite, fapt care, credem, va fi foarte apreciat de gospodinele grăbite și cu deosebire de... burlaci. Se impune însă o remarcă : de ce asemenea conserve nu se găsesc în cantități mai mari și, mai ales, în mai multe magazine de specialitate ?

...LA I.C.S. ROMARTA — „MAGAZINUL COPILOR”, NOUȚĂȚI PENTRU SEZONUL ÎNCA RECE :

— căciulițe plușate din reton, cu urechi, pentru copii între 3 și 12 ani. Călduroase și frumoase, sînt totodată și foarte practice, întrucît se spală ușor și se usucă repede, nedecolorîndu-se și neperzîndu-și aspectul pufoș. Se găsesc în toate culorile ;

— pulovere sport din rolan, cu guler rulat și închis cu fermoar. Se pot purta tot atît de bine iarna, la patinaj și săniuță, ca și primăvara, „în talie”, cînd fermoarul de la guler se deschide, formînd astfel un rever. Le-am văzut în bleu, albastru, gri (toate avînd o garnitură albă), dar numai în măsuri mari — pentru 12-13 ani. Oare cei mici să fi fost uitați ?

...LA O.C.L. TEHNOMETAL — „VOPSELE-CHIMICALE” DIN STR. BĂRĂȚIEI 27, ARTICOLE NOI ÎN SPRIJINUL GOSPODINE-LOR :

— „Dero-ideal”, detergent pentru albituri din bumbac, în și chneapă, pe bază de perborat. Economic (la spălarea albiturilor cu „Dero-ideal” nu este necesar nici un fel de adaos de săpun, sodă, albăstreală etc.), nu atacă fibra și asigură rufelor o albeață strălucitoare. Înlocuiește perfect cunoscutul „Alba super”.

— „Palux”, produs care, aplicat după spălarea sau rașchetarea parchetului, îi asigură luciul vreme de mai mulți ani, fără ceruire. În tot acest timp, întreținerea parchetului se rezumă la simpla lui ștergere cu cirpa. Se prezintă sub forma a două soluții — una într-o cutie, cealaltă într-un flacon — care se combină în proporții de 10/1 înainte de utilizare.

ÎN COPERTA NOASTRĂ

La Uzina de aluminiă din Oradea

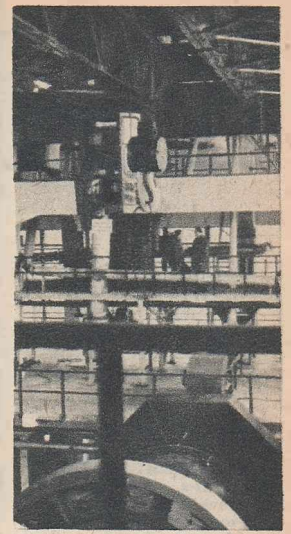
Din înălțimile munților, bauxita călătorește spre cîmpie pe o impunătoare șosea aeriană. Funicularul care coboară din Pădurea Craiului poartă marile bogății minerale ale acestor pămînturi spre Oradea, unde oxidul de aluminiu, supunîndu-se minunatelor legi ale chimiei, va suferi prima transformare. 250.000 tone de bauxită vor pleca din munți în fiecare an pentru a face un scurt popas la Uzina de aluminiă.

Pe 14 hectare constructorii au înălțat în orașul din vestul țării o nouă cetate modernă a chimiei. Înaltul grad de mecanizare al lucrărilor, folosirea prefabricatelor de mare serie, aplicarea metodelor industriale de lucru și experiența constructorilor au scurtat substanțial timpul de execuție. Măcinată, trecînd prin conducte și recipiente, bauxita se va transforma într-un praf fin, în aluminiă.

Uzina de aluminiă de la Oradea este concepută și proiectată după ultimele cerințe ale tehnicii mondiale. Unele operații de control al temperatururilor și presiunilor, de dozare a soluțiilor și altele sînt automatizate. Fotografia din coperta noastră prezintă un aspect din secția de măcinare umedă.

Plecînd din nordul țării, de la Piatra Craiului, făcînd un popas la Oradea și avînd ca stație terminus un oraș din Cîmpia Oltului, Slatina, bauxita străbate un drum lung. Metaforic l-am putea numi marele drum al aluminiului.

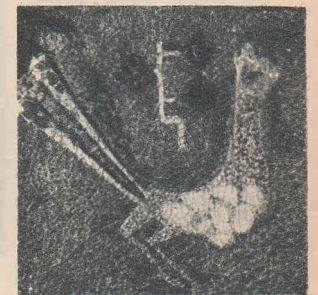
Fotografie de M. VOLBURĂ

Marie BUTACIU, solistă vocală a ansamblului „Clocitila”.

Fotografie de Eugen IAROVICI

Cunoscuta artistă ceramistă Cecilia Stork-Botex a raportat, cu ocazia expoziției sale personale organizate nu demult în Sala din bd. Măgheruș, un succes de prestigiu. Reproducem pe copertă unul din micile ei panouri decorative din ceramică.

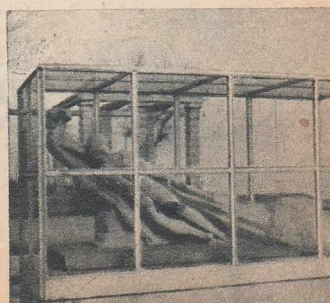
STATUI ÎN HAINE DE IARNĂ...

E vorba de statuile din parcurile și scuarurile stațiunilor de pe litoralul românesc. În această iarnă ele nu au mai suferit și nu vor suferi, în continuare, nici... de frig, nici de pe urma furtunilor puternice. Aceasta datorită grijii speciale ce li s-a acordat, confecționîndu-li-se „haine groase” care sînt le apere și să le țină de cald. „Imbrăcămintea” statuiilor este din sticlă și e demontabilă pentru a fi scoasă ușor în zilele cînd primăvara se va instala prin părțile noastre.

De această măsură practică și originală (ea a fost luată de Sfatul popular al orașului Constanța) au beneficiat peste 30 de piese din cele 72 cîte sînt pe litoral, de la Constanța pînă la Mangalia, printre care :

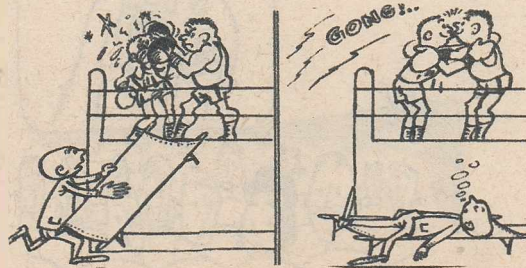
„Pescarii” lui Cornel Medrea, „Arcașul” lui Jalea, ambele aflate în scuarul din fața Cazinoului din Constanța, „Jucătoarea de tenis” a lui Mac Constantinescu, de la Mamaia, „Canotorul” lui Covalschi, „Sirena” și „Delfinul” ale lui Medrea etc., etc.

F. URSEANU

„Pescarii” lui C. Medrea.

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

ROLURI NOI

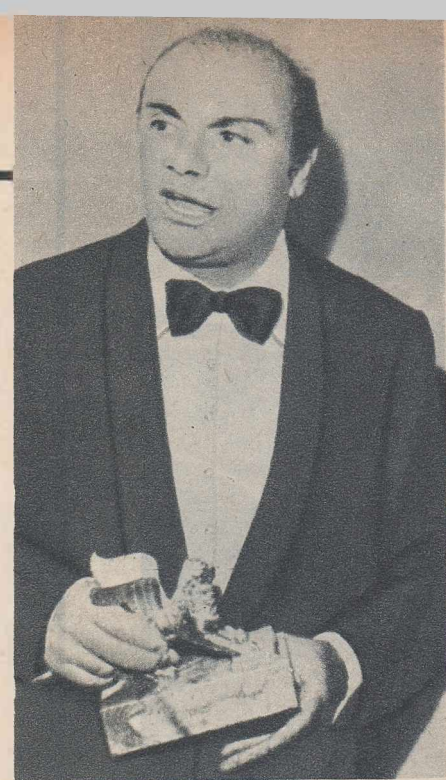
Regizorul Mario Monicelli, realizatorul filmelor „Marele război” și „Tovarășii”, și-a imaginat un Casanova cărui lucrurile nu-i merg ca pe roate de-a lungul nenumăratelor sale aventuri galante. Fiecare cucerire este însoțită de un mic necaz sau de o încurcătură ce dau mult de furcă chipeșului erou. Acest „Casanova 70” (astfel și-a intitulat Monicelli filmul) va fi înfățișat pe ecran de Marcello Mastroianni.

PROFIL

Francesco Rosi

Francesco Rosi primind la Veneția „Leul de aur”.

Actualitatea cinematografică

O vedetă căreia presa străină îi închină tot mai multe pagini: Ursula Andress (partenera lui Elvis Presley în „Veseliile la Acapulco”). Fotografia noastră o înfățișează în rolul unei regine legendare, She, în vîrstă de 2000 de ani, posesoarea secretului veșniciei tinereții. Filmul, ce poartă numele eroinei, se tîrnează în prezent în studiourile londoneze Elstree, în regia lui Robert Day.

O erupție de sevă proaspătă înnoiește de cîțiva ani încoace cinematografia italiană, proiectînd pe podiumul cineaștilor de primă mărime — alături de consacrații Visconti, Fellini, Antonioni și Germi — o serie de figuri noi ca Francesco Rosi, Ermanno Olmi, Elio Petri și Valerio Zurlini.

Prezența pe ecranele noastre a filmului „Cu minile pe oraș” încununat cu „Leul de aur” la Veneția în 1963, ne invită să stăruim asupra personalității și biografiei artistice a lui Francesco Rosi. „Cineast meridional” era eticheta sub care o seamă de critici miopi tindeau să minimalizeze semnificațiile operei lui Rosi. Intim legate de realități și probleme ale sudului Italiei, filmele cineaștilor napolitan (s-a născut la Napoli în 1923 și tot aici și-a început și activitatea de ziarist) au dovedit, pînă și prin fructuoasa lor carieră comercială în întreaga peninsulă, că răspund unor preocupări comune opiniei publice italiene în ansamblul ei. Format la școala neorealismului — i-a asistat pe Visconti (la filmele „La terra trema” și „Bellissima”), pe Giannini, pe Emmer, pe Monicelli și pe Antonioni — Francesco Rosi duce experiența acestei mișcări pe o nouă treaptă.

După un debut sub semnul virtuozității profesionale (filmul „Kean”, realizat în 1956 împreună cu Vittorio Gassman, continua căutările în domeniul formei plastic-dramatice, inițiate de maestrul său Visconti, cu somptuosul „Senso”) Rosi revine la realitățile pe care le cunoaște cel mai bine. Ca fost gazetar specializat în rubrica judiciară e perfect documentat

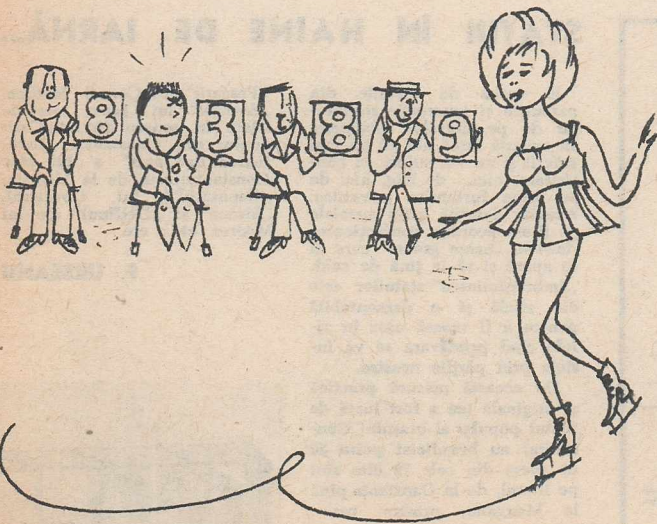
cu privire la manevrele organizației oculte care monopolizează aprovizionarea pieței alimentare napolitane și reprimă orice încercare de opoziție cu mijloacele specifice „camorrei” — liga secretă ce a lăsat urme sîngerose în istoria orașului Napoli.

Prea timid încă pentru a renunța la o tramă romanescă, Francesco Rosi pune în centrul filmului „La sfida” (Sfidarea), 1958, drama unui tânăr negustor de zarzavaturi care plătește cu viața încercarea de a se opune abuzurilor „camorrei”. Dar încă de pe atunci ieșea la iveală simțul regizorului pentru reprezentarea colorată, nuanțată, a ambianței sociale, iscusința cu care desprindea din aspecte aparent dispartate semnificația unei lupte sociale.

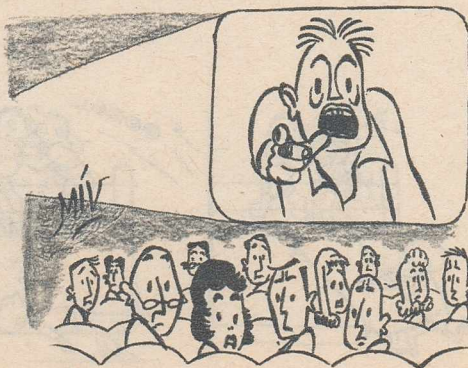
Și următorul film „I Magliari” (1960), consacrat vieții emigranților italieni în Germania, plătea un oarecare tribut înclinației spre melodramă, specifice unei părți a cinematografului neorealiste. Dar cu aceasta filmul nu și pierdea caracterul de anchetă socială printre miile de muncitori italieni, dezrădăcinați și dezorientați în metropolele „miracolului economic” vest-german, Hamburg și Hanovra.

Cu „Salvatore Giuliano”, în schimb, Francesco Rosi atinge o deplină maturitate și independență artistică. Și aci era vorba de o enigmă judiciară care preocupa intens opinia publică italiană: Salvatore Giuliano, figură evasivă și deosebită, în rîndurile populației Siciliei se distinsese în anii războiului pentru acte de bravură în lupta de partizani; după eliberare, devenise însă căpetenia unei bande teroriste

Umor

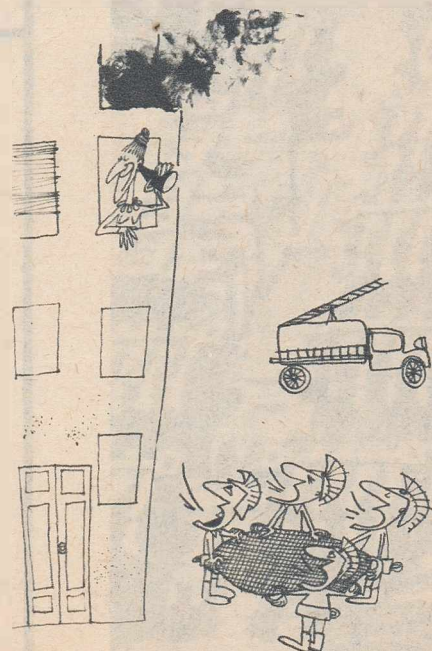

Florin Lazăr

Puterea sugestiei.

M. Ivănescu

Adrian Andronic

PE ECRANE

care slujea interesele latifundiarilor din „mafia”, însingurând satele siciliene. Misterul din jurul asasinării, în anul 1950, a lui Salvatore Giuliano devine pentru cineast prilejul unui sir de retrospectivități în diverse etape ale biografiei eroului. Fără a impune o anumită concluzie, Francesco Rosi așterne în fața spectatorului un întreg dosar de documente vizuale, reconstituite cu o exactitate riguroasă, și-l invită să descifreze misterul după faptele de la dosar. Și toate firele duc la autorii morali ai asasinatului, mai marii „mafiei”, deprinși să se debaraseze fără scrupule de uneltele lor de îndată ce devin inutile sau jenante. O construcție eliptică, eliberată de canoanele dramaturgiei tradiționale, cu un ritm sincopat, plin de tensiune, cu o plastică de o mare forță expresivă, în care duritatea peisajului sicilian și monumentalismul figurilor sînt folosite drept resort dramatic, au cucerit adesiunea unanimă a publicului și criticii italiene. Filmul „Salvatore Giuliano” a fost înmănat cu Premiul presei italiene și cu „Ursul de argint” la festivalul de la Berlin, 1962.

Mai evident încărcat de atitudine civică și morală, filmul „Cu mîinile pe oraș” are din nou drept fundal orașul de baștină al cineastului, Napoli. Insertul care încheie opera precizează că: „Toate personajele și faptele din acest film sînt fictive. Dar nu sînt fictive condițiile sociale și economice care le generează”. Și Rosi a finit să sublinieze că, pentru a demonta mecanismul corupției în administrație și al speculației imobiliare, s-a folosit și al decorul orașului Napoli deoarece aci construcția edilitară a luat un mare avînt. Structura narativă e mai concentrată, legată de dezbaterile din comisia de anchetă și din consiliul municipal. Eroii reprezintă forțe sociale în luptă, trăiesc conflicte de ordin civic și moral și nu sînt încărcăți în mod inutil cu date psihologice individuale, nelegate de viața lor publică. Și de astă dată procesul intentat societății se bazează pe fapte și face apel la capacitatea logică și la rațiunea spectatorului, mai mult decît la sentimente.

Aducerea pamfletului politic, a polemicii morale, la nivelul artei rămîne unul din principalele merite ale lui Francesco Rosi. Lucrarea căreia i se dedică în prezent, „Clipa adevărului”, se turnează în Spania. Expresia care servește drept titlu e luată din limbajul tehnic al luptelor de tauri și reprezintă momentul culminant al coridei, cînd matadorul, singur în arenă cu taurul, se pregătește pentru lovitura de grație. Un titlu simbolic, prin care dramatismul clipei de duel dintre om și taur poate fi extins la confruntarea, dramatică și ea, dintre cineast și realitatea unei Spanii intrudite prin peisaj și contraste sociale cu meștegurile natale ale lui Francesco Rosi. „Documentar romanțat? Radiografic a coridei? Jurnal de călătorie? Film-anchetă?” Cîte ceva din toate acestea se va găsi probabil în filmul „Clipa adevărului”; dar mai ales poziția polemică a unui artist conștient de răspunderile sale.

Ana ROMAN

Mari Töröcsik, interpreta subtilă a învățătoarei Lenke din filmul maghiar „Patru fete într-o curte”, realizat de regizorul Pál Zolnay.

Patru fete într-o curte

Un film de atmosferă prin care, pe nesimțite, spectatorul pătrunde în lumea ușor cenușie, amenințată de resemnare, a unui grup de învățătoare dintr-un sat pierdut în pusta maghiară. Un „eveniment” vine să spargă monotonia acestei vieți: în trecere prin sat, un grup de tineri le cere adăpost: sînt doi gazetari din capitală și un vîntor aureolat de legendă. Sacrificînd pentru ospăț vinatul adus de Nimrod, petrec împreună o seară agreabilă și se despart prieteni. Pentru cea mai tinără dintre învățătoare aceste cîteva ore au însemnat însă întîlnirea cu dragostea. Misteriosul Nimrod a izbucit cu cîteva fraze enigmatice s-o tulbure pe Lenke și s-o determine să-i făgăduiască o întîlnire la Budapesta. Dar, confruntat cu realitatea, visul naivei Lenke se destramă; dezbrăcat de legenda lui Nimrod, seducătorul Géza își arată inconsistența morală.

Întoarsă în sat, Lenke găsește în sine însăși și în discreta solidaritate a colegelor puterea de a rezista resemnării. Și filmul care promitea să distilizeze o amărăciune chehoviană se încheie cu o notă stenică.

CINEAȘTII pregătesc

• Cîteva din proiectele cineastilor francezi: Jacques Demy și Michel Legrand (regizorul și, respectiv, autorul muzicii filmului „Umbrelele din Cherbourg”) au anunțat titlul unei comedii muzicale: „Les demoiselles de Rochefort”. Una dintre eroine va fi interpretată de Brigitte Bardot. André Cayatte și-a propus să realizeze un film polițist — „O cursă întinsă Cenușăresei”, iar Marcel Carné un film de atmosferă — „Trei camere în Manhattan”.

• Regizorul ceh Zbynek Brynych se pregătește să înceapă o nouă ecranizare a celebrei legende a Colemului. Rolul principal intenționează să îl propună lui Orson Welles.

• Biografia papei Ioan al XXIII-lea — iată tema filmului pe care îndrăznețul regizor italian Ermanno Olmi e gata să-l înceapă. Rolul titular a fost încredințat americanului Rod Steiger (antreprenorul Nottola din „Cu mîinile pe oraș”).

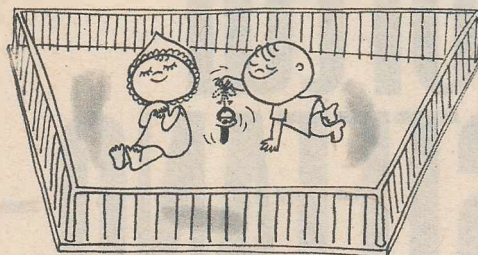
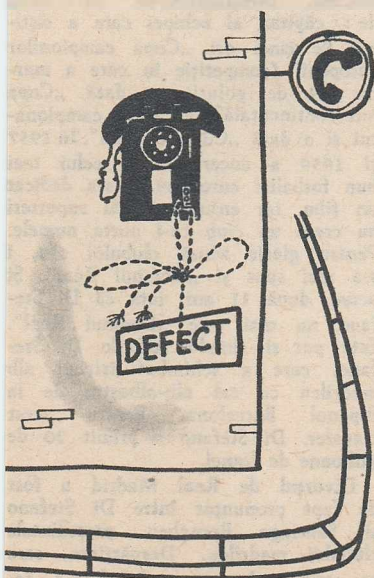
• Andrei Tarkovski, realizatorul emoționantului film „Copilăria lui Ivan”, și-a propus să infățișeze pe ecran viața și opera celebrului pictor rus Andrei Rubliov.

• După o îndelungată pregătire, Jacques Tati a trecut la realizarea celui de-al patrulea film al său intitulat „Playtime”. Întocmai ca și opera sa precedentă, comedia „Unchiul meu”, „Playtime” va fi o satiră la adresa unei societăți snoabe și înrobite luxului. Acțiunea se desfășoară în cartierele „selece” ale Parisului și pe aeroportul Orly.

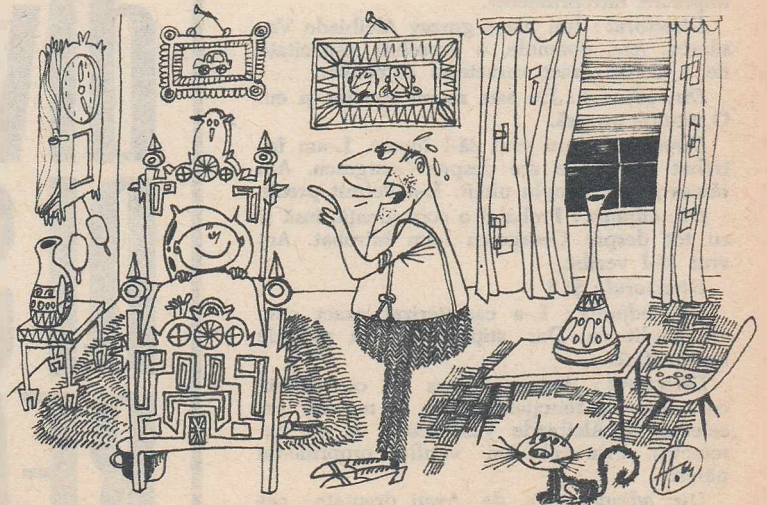
• John Huston, care a terminat recent filmul „Biblia”, se pregătește să plece în India pentru a filma adaptarea povestirii lui Rudyard Kipling, „Omul care voia să fie rege”.

• Regizorul sovietic Lev Arntștam intenționează realizarea unui film consacrat vieții gazetarului revoluționar american John Reed, autorul celebrei cărți „Zece zile care au zguduit lumea”.

• King Vidor — regizor — și Darryl Zanuck — producător — au pus pe șantier filmul „Cervantes”. În rolul marelui scriitor spaniol apare tînărul actor Nino Castelnuovo („Umbrelele din Cherbourg”). Partenerule sale: Ava Gardner și Claudia Cardinale.

Mihai Grosu

— Dacă nu vrei să dormi, te duc la varietăți !!!

de Adrian Andronic după o idee a cititorului nostru
T. Cătănoiu

„Mărțișorul” lui.

GÎNDIRE LOGICĂ

Alcibiade Vasilescu e cunoscut pentru intransigența părerilor pe care le exprimă. Nu-și schimbă propriile-i concluzii cu una cu două. Reflectează, analizează și hotărăște. O dată formulată o opinie, greu i-o mai poate cineva zdruncina. Ia din nou firul logic al analizei și numai dacă găsește pe parcurs o fisură, un amănunt pe care l-a ignorat, mai stă la gânduri.

Deunăzi, când se întâlni pe sală cu directorul (și nu știu cum se face că întâmplarea i-l scoate mereu în cale) intră în vorbă ca de obicei, despre una, despre alta. Directorul — care îi știe fermitatea — îl mai întreabă câte ceva, îl consultă. Așa e și bine. Orice director trebuie să cunoască frământările subalternilor și, mai ales, opiniile despre colegi.

— Mi se pare că Popescu nu stă prea bine cu caracterul.

— Aveți dreptate. Nu stă.

— Una spune în fața colegilor și alta pe urmă.

— Exact. Ați sesizat perfect. Duplicitatea.

— Despre Mimi de la contabilitate însă aud numai aprecieri bune. Conștiincioasă și plină de zel.

— Plină. Ați intuit. Așa e.

— Despre Georgescu de la planificare ce se vorbește?

— Dv. ce-ați auzit?

— Că e cam tipicar. Lipsit de îndrăzneală. Nu iese cu nasul din hîrtii.

— Intocmai. Nu iese. Remarca e excelentă.

— Îmi pare bine. Am vrut să-mi verific niște păreri personale. Se potrivesc.

— Mi se pare firesc. Aceleași criterii. Logica unită cu principialitatea. Să trăiți, tovarășe director!

Peste câteva minute Alcibiade Vasilescu e chemat la directorul adjunct pentru rezolvarea corespondenței la zi.

— Te salut!

— Vă salut! — răspunse scurt și apăsător Alcibiade Vasilescu.

— Dragul meu, în afară de corespondență aș vrea să te consult cu privire la...

— Exact. Aveți dreptate.

— Nu vreau să mă iau după simple zvonuri dar am auzit că Mimi, o știi, de la contabilitate, încurcă lucrurile, vine târziu, își cam pierde vremea.

— Intocmai. Le încurcă și... așa mai departe.

— Va să zică nu mă înșel.

— De loc. Diagnostic precis.

— Îmi spunea cineva, deunăzi, că, după dumneata, cel mai ferm în opinii e Popescu.

— După mine. L-ați intuit. Când spune, spune. Nu-l clintești din loc.

— Pe Georgescu mi-e mai greu să-l apreciez.

— Vă spun eu. Îndrăzneț. Urăște tipicarii.

Pe la ora trei, după o scurtă ședință operativă, directorul și directorul adjunct părăsesc împreună întreprinderea.

Directorul: Îmi place grozav Alcibiade Vasilescu. Are, domnule, o deosebită capacitate de a defini exact caracterul oamenilor.

Dir. adjunct: De asta m-am convins și eu. O intuiție precisă.

Directorul: Am vrut să-l încerc. L-am întrebat ce părere are despre Georgescu. Am rămas pur și simplu uimit. L-a definit precis.

Dir. adjunct: Probabil o coincidență, însă și eu tot despre Georgescu l-am întrebat. Am vrut să-l verific.

Directorul: Și?

Dir. adjunct: L-a caracterizat exact cum am gândit eu. Dar știți cum? Cu precizie matematică.

Directorul: Am mai spus eu că această consultare a funcționarilor e o metodă excelentă. Și Alcibiade Vasilescu e ca un barometru. Prin el îmi verific propriile-mi păreri.

Dir. adjunct: Da, da. Aveți dreptate: cea mai fermă și logică gândire. Și eu îl consult regulat. Salutare. Ne vedem la ședință.

C. N. CONSTANTINIU

SPORT

divortul DI STEFANO REAL

Pînă nu demult i se spunea curent „Domnul Football”. Era o recunoaștere unanimă a marelui său talent confirmat în fiecare meci.

Carierea sa are un palmares impresionant, încununându-se cu titlul de: căpitan al echipei care a cîștigat de cinci ori „Cupa campionilor europeni” (competiție în care a marcat 49 de goluri), o dată „Cupa intercontinentală”, de 4 ori campionatul și o dată „Cupa Spaniei”. În 1957 și 1959 a cucerit laurii celui mai bun fotbalist european. I s-a dedicat un film, iar entuziaștii săi suporteri au creat un club ce-i purta numele. Pentru gloria adusă clubului său, i s-a mai spus și „Domnul Real”. Și acum, după 11 ani, iată că Di Stefano nu mai este „Domnul Real”. Este pur și simplu Alfredo Di Stefano, care a schimbat tricoul alb madrilen cu cel alb-albastru de la Espanol Barcelona. Pentru acest transfer, Di Stefano a primit 20 de milioane de franci.

Divortul de Real Madrid a fost de fapt pronunțat între Di Stefano și Santiago Bernabeu, președintele clubului madrilen. Despărțirea care se contura în sfîrul clubului a devenit publică și declarațiile celor doi aduc amănunte revelatoare asupra culiselor acestui transfer senzațional.

Alfredo Di Stefano, care timp de 11 ani a dus faima clubului său, fotografiat alături de Bobby Smith, echipier al formației engleze, după o întâlnire Anglia-Spania.

Început să-și aranjeze la nesfârșit chiloții, și-a pus apoi mâinile în șolduri și m-a privit fără să scoată un cuvânt. Niciodată tăcerea nu mi s-a părut mai ofensatoare... Un club e o mare familie. Bunele maniere sînt esențiale. Pe teren, Di Stefano își trata dur partenerii, jignindu-i... În fond, în afară de mine, toată lumea de la Real se teme de Di Stefano. Eu am făcut multe pentru el și n-am vrut să fac public verdictul pe care medicina l-a dat. Ei bine, să ni-l spună ea însăși!" Și, în continuare îl citează pe doctorul Lopez Debor: „Alfredo Di Stefano suferă de o artroză a coloanei vertebrale; starea sa necesită un repaus, fără de care el e amenințat de o hernie de disc”.

În încheierea „depozițiilor” sale, Bernabeu devine totuși concesiv: „Nu e bine nici pentru el, nici pentru nimeni să se vorbească prea mult. Cine știe dacă în următoarele patru luni nu ne vom îmbrățișa”.

În fața acestor argumente, care probabil nu epuizează cauzele divorțului Di Stefano-Real Madrid, revista franceză mai sus-citată caută să se comporte ca un judecător imparțial și, plecînd de la posibilitatea invocată de Bernabeu, își intitulează articolul publicat la sfîrșitul anului trecut „O zi din '65 va face totul uitat!” Pledînd astfel, articolul portretizează cele două personaje: Di Stefano „are o avere pe care singur o evaluează cu dificultate. El joacă sigur pentru bani, căci este profesionist, dar... poate dovedi că joacă și pentru plăcere, fiind îndrăgostit de fotbal. Căci el are fotbalul în sînge, ca Matthews sau Kopa. Pe teren el e totdeauna șef cu tot ce implică aceasta: autoritate, duritate față de parteneri, ieșiri necontrolate în focul luptei... El oferă spectacolul unei vedete strălucitoare, un jucător al cărui orgoliu nu vrea să cedeze”. Despre Santiago Bernabeu articolul anată că „are două pasiuni: fotbalul și marea. El a dat totul primei și nu se plînge de a doua”.

Revista „France Football”, care s-a ocupat indeaproape de acest caz, arată că cele două părți caută să dovedească fiecare că oponentul poartă vina rupturii. Iată ce spune Di Stefano despre Bernabeu: „Eu cred că sînt doi Bernabeu în același om: cînd totul merge bine, el își dă inima, dar cînd merge rău, el ascultă de primul venit și ia uneori cele mai curioase decizii. În trecut a avut unele reacții de neînțeles: o dată, la Bruxelles, l-a admonestat pe Adonzo, pentru că acesta a refuzat o omletă. Era desigur dreptul său să nu-i placă ouăle. În altă zi un jucător a fost amendat pentru indisciplină, deoarece a considerat că minciunile tricoului său sînt prea lungi. Altă dată, la Zürich, înaintea finalei «Cupei Europei», ne-a făcut o scenă, zicîndu-ne: «Nu mă mai salutați? Fără îndoială, pentru că eu nu sînt Moratti (președintele clubului milanesez «Inter» —n.n.), nu am averea lui». Or, noi nici nu-l întîlnisem încă, deoarece el nu călătorise în același avion cu noi, ci sosise în urma echipei”.

Iar Santiago Bernabeu îi impută lui Di Stefano: „Cu mine avea o purtare inconectă. Într-o zi, în vestiare, cînd l-am întrebat dacă se ocupă de meciul său jubilar, el a

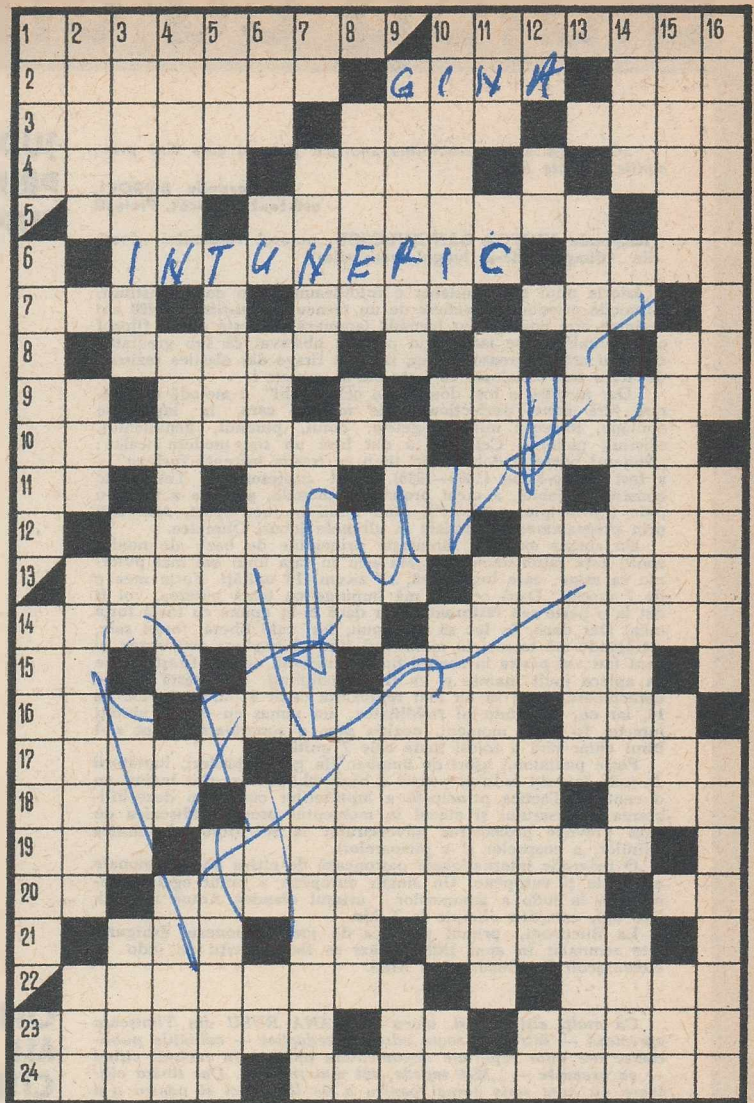
După epoca mării gloriei a Realului au început eșecurile. Două finale ale „Cupei campionilor europeni” pierdute au făcut ca cel de-al treilea etaj al stadionului Bernabeu să devină tot mai gol, iar septuagenarul Bernabeu din ce în ce mai irascibil. Și, singurul care avea curajul să-l contrazică pe atotputernicul patron era Di Stefano. Rezultatul? Di Stefano a fost ținut pe tușă în meciul cheie cu Atletico din vara anului trecut — situație reeditată cîteva zile mai tîrziu, în finala de la Viena a „Cupei campionilor europeni”. Fără nici un avertisment, fără preaviz. Pentru Di Stefano un asemenea procedeu era intolerabil.

★

1965 a venit. Bernabeu are acum un alt favorit: Amaro Amancio, tînrul extrem de dreptă în vîrstă de 25 de ani, născut în aceeași localitate cu Luiz Suarez și urmîndu-l pe acesta (locul 3) pe lista celor mai buni fotbaliști europeni ai anului 1964.

Acum, pentru președintele septuagenar Bernabeu, jucătorul Alfredo Di Stefano, cel care a fost unul dintre cei mai mari fotbaliști ai lumii, este la 38 de ani prea bătrîn!

D. SLĂVESCU

16 24 D'ALE ECRANULUI

ORIZONTAL: 1) Castele din carton și frunziș din mase plastice! — Unul din rolurile Giuliettei Masina. 2) Risipă...Lollobrigida — Pisc în Alpi. 3) Pus în scenă — Semnificație — ...Dostal, compozitor de muzică de operetă și de film. 4) Partenerul Euridice — În decorul filmului „Al 41-lea” — Plecat. 5) Refren (olt.) — Verb la... Direcția generală a rețelei cinematografice și difuzării filmelor — Titu Toma. 6) „Romeo, Julieta și...” (neart.) — Întîlnire sportivă. 7) Interjecție batraciană — Modalitate artistică — ...Ferrer. 8) Privește de sus Brașovul! — Tub gol! 9) În vedere! — Cortină atmosferică! — Corpuri cerești. 10) Clișeu văzut la diascop — Miros plăcut. 11) Sînt — Cămăși — Ambarcație — Marcă de ceasornic. 12) Cerc de cineaști amatori — „...desertăciunilor” de Thackeray (neart.). 13) Răspunde de condițiile materiale ale turnării unui film — Film panoramic cu Shirley MacLaine și Maurice Chevalier. 14) Colaborator al regizorului — Secțiuni ale epopeii. 15) Epocă — Alifie — Balanță. 16) Între dulceață și marmeladă — Ursite — Rlu wagnerian. 17) De risul lumii! (pl.) — Ecran lat. 18) Inspiratorul filmului „Gervaise” — Film clasic cu Buster Keaton (neart.) — Cenușiu. 19) „Cei șapte magnifici” plus Mircea Crișan — Arhivă de filme vechi. 20) Soare — Imagine mai lată decît a cinematografului — Posed. 21) Necaz (reg.) — În regie! — În prezent. 22) Regizorul lui Pardaillan — Erou care făcea sport într-un film cu Mircea Crișan. 23) Erou din vechile filme de aventuri — Liniște! — Semnalul dat de regizor cînd începe turnarea. 24) Regizorul filmului „Calvarul” — „Tu ești...”, melodie din filmul „Dragoste la zero grade”.

VERTICAL: 1) Localitate în Uganda — Gen în care a strălucit Charlot — Creatorul nr. 1 al unui film (pl.) — Doctor (abr.). 2) Creșeli — Reacție la un film cu Stan și Bran — A îmbăia un film! — Bruto (abr.). 3) E prezent și în dramaturgia cinematografică — Piesă de Corneille (neart.) — Orez încolțit — Sat în Maramureș. 4) Ostaș — Răsăfat de muze — Rea (mold.) — Pare că. 5) Arhipelag indonezian — Rlu în R.S.F. Jugoslavia — ...plus ultra — Dan Ionescu — Film de aventuri cu Fernandel. 6) Sat în Pirinei — Cupru — O face operatorul proiecționist — Băutură — Dînsul. 7) Notă — Ea — Artist plastic, colaborator al regizorului (2 cuv.). 8) E înregistrat pe coloana sonoră a peliculei — Posezi — Pronume — Film cu Cliff Richard. 9) De obicei în uvertura filmului — Sită — Ecran, scaune, întuneric — Răsărit. 10) Iubitor de filme — Fluviu în U.R.S.S. — Mai lat decît panoramicul — Tudor Oprea. 11) Literă gotică — Pană — Adevărat — Ramură... tematică a mecanicii. 12) Nu — Zar la table — Marcă de automobil — Alexandru, în intimitate — Marin Ene. 13)... Nazzari, cunoscut cineașt italian — Specie rebusistă — Vehicul din filmul „Ora H”. 14) „...vărgat” comedie sovietică (neart.) — Dînsul — Celebru film japonez (3 cuv.) — Pronume nehotărît. 15) „Poveste din...”, piesă de Arbuzov — Vehicul pitoresc în filmul „D'ale carnavalului” — Recent — Nimic (pop.). 16) Unități de măsură a luminozității ecranului — Desăvîrșit — Prima prezentare a filmului în public.

A. BART

Cuvinte rare: ARP, UMF, DIMO, BOAS, RIAU, URT, ANS.

Dezlegarea jocului „CU 11% PUNCTE NEGRE” apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) COMUNICATIVITATE. 2) INAMOVIBILITATE. 3) RECAPITULATIVA — I. 4) ARARAT — RICINA — ON. 5) CORAL — CINICE — SMT. 6) SAS — BORD — ARATOR. 7) CIL — TINERI — ACIRE. 8) O — ENUNT — INCROPIT. 9) NP — ETERA — DUELURI. 10) TRADUCATORI — ALIN. 11) RETINUTI — UBEDA — U. 12) ASIN — VATAMATA — AT. 13) ST — TAI — AFARA — OF. 14) TIPARNITA — ITALIC. 15) DATATA — CATIR — SO. 16) LIR — MAGNETIZAT — N. 17) AGATATOARE — APORT. 18) MIZARE — VINT — ILIER. 19) UTILI — CASTEL — EMA. 20) RATE — HARTA — AURAR. 21) ITIRE — TRI — TUNARI. 22) TOCATURA — CATINCA. 23) ORISICE — DEPARTAT. 24) RIDE — ANTICARIAT.

cadran INTERNATIONAL

SEMNE SUD- VIETNAMEZE

Săptămîna a început cu o nouă lovitură de stat în Vietnamul de sud, a treia în 36 le ore. Și nu se poate spune încă, nici măcar aproximativ, cum vor evolua lucrurile. Corespondentul agenției „France Presse” la Saigon încerca următoarea concluzie: „Vietnamul de sud pare să se fi decis pentru ritmul de o lovitură la stat la fiecare 12 ore”.

Știrile din sudul peninsulei indochineze au coincis cu publicarea în diferite ziare în Occident și din Asia a unor reclame ale oficiului de turism sud-vietnamez cu următorul text: „Petreceți-vă vacanța viitoare în Vietnam. Veți găsi ceva cu totul deosebit!” Reprezentantul oficiului de turism saigonez a declarat căroraștilor, spre liniștirea viitorilor călători: „Turiștii nu trebuie să se teamă a vizita Saigonul, pentru că în oraș nu au loc lupte. Lupte se dau numai în apropierea capitalei”. După cele petrecute săptămîna aceasta turiștii ar trebui să fie informați că lupte se dau și în Saigon, dar numai între generali. O atracție în plus. Un ziarist englez era de părere că s-ar putea organiza puciuri speciale pentru grupuri mai mari de turiști, cu o singură condiție: să li se înmîneze cite un program detaliat pentru a se putea urmări mai ușor scenariul generalilor și pentru a se putea ține bine evidența actorilor și a nu confunda pe cei în dizgrație temporară cu cei a vind... grație temporară. Pentru că nici măcar personalul „teatrului” nu mai pare să fie în stare să țină pasul evenimentelor.

Un ziarist transmitea următoarea declarație a „cercurilor civile autorizate”: „Nu știm nimic, nu mai înțelegem nimic”. Iar militarul spun: „Noi nu vrem să facem politică. Aceasta e sarcina civililor”. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît diferitele cercuri mai mult sau mai puțin autorizate din Saigon caută să descifreze ce se întîmplă în toate semnele posibile și imposibile. Într-o noapte, cînd cerul Saigonului era brăzdat de uruitul unor escadrole și de lumînile multicolore ale unor rachete parașutate, „observatorii autorizați” și-au îndreptat privirile în sus și au spus corespondentului „France Presse”: „Asta înseamnă că aviația nu-l mai susține pe Khanh sau că a luat poziție împotriva lui”.

Se poate discuta mult ce înseamnă una sau mai multe rachete pe cerul întunecat al Saigonului, emițîndu-se păreri

diferite. Dar faptul petrecut la 85 mîle de Saigon, pe dealul Duc Fon, nu permite decît o singură concluzie, și aceea foarte clară. O unitate compusă din 140 de sud-vietnamezi și trei „consilieri” americani a întîlnit la cîderea serii unități ale forțelor populare. Înainte de a răsuna primele împușcături au răsunit megafonele, trupele patriotice făcînd apel la acțiuni unite în lupta pentru libertate. Cînd au apărut zorile, pe dealul Duc Fon cei trei „consilieri” rămăseseră singuri. De precizat că în unitate nu s-a aflat nici măcar un general. Dacă erau doi, poate avea loc și o mică lovitură de stat.

N. LUPU

UN NOU CAZ GRIMAU?

„Nu știu încă ce pedeapsă se va cere împotriva mea; imediat ce o voi cunoaște și-o voi comunica. Maria, te rog să primești evenimentele cu cel mai mare calm... Poți fi sigură că în ceea ce mă privește voi susține bine încercarea. Timpul ne va arăta cum se vor desfășura evenimentele. Acum nu vreau să fac nici o presupunere gratuită”.

Rîndurile de mai sus au fost scrise în închisoarea madrilenă Carabanchel, de un om în vîrstă de 60 ani, condamnat să nu mai vadă lumina soarelui decît peste 23 de ani. Deși, cunoscînd practicile penitenciarilor spaniole, nu există decît minime șanse ca acest om să mai treacă viu poarta închisorii, iată că în acest moment se fac pregătiri pentru asasinarea lui. Este vorba despre procesul intentat lui Justo Lopez de la Fuente, condamnat recent la 23 ani închisoare pentru apartenență la partidul comunist. În închisoare fiind, el a fost convocat din nou în fața unui judecător militar de instrucție. Acesta l-a încușinat de deschiderea unei noi anchete împotriva lui. Magistratul militar îl acuză de „rebelliune militară continuă”. Concret, este vorba de faptul că Lopez a fost comandantul unei unități militare regulate republicane în timpul războiului civil din Spania. Dorînd să justifice sentința pe care tribunalul militar se pregătește să o ceară, autoritățile nu îl acuză direct pe Lopez pentru activitatea militară din timpul războiului, ci îl învinuiesc numai de „executarea” unui număr de persoane în timpul luptelor pentru Madrid.

Evident, este vorba despre încercarea de reeditare a unui nou asasinat „juridic”, întocmai celui săvîrșit în cazul

Grimau. Prin aceasta se urmărește nu numai intimidarea luptătorilor comunisti. Procesul este înscenat într-o perioadă caracterizată printr-o intensificare a luptei muncitorilor și studenților pentru obținerea drepturilor sindicale, pentru desființarea sindicatelor oficiale, unul din stilpii regimului. În același timp, în Catalonia și Țara Bascilor au loc o serie de manifestări concrete de opoziție față de regimul franchist. Revendicările populare sînt sprijinite chiar și de o parte a clerului din aceste regiuni.

Intimidarea luptătorilor patrioți din Spania — acesta este sensul răfuielii judiciare pregătite militanților patriot Justo Lopez. Opinia publică își exprimă însă indignarea față de această nouă acțiune antidemocratică a autorităților de la Madrid.

E. PHOEBUS

LEIPZIG 800...

Cînd, în anul 1165, Otto cel Bogat, margraf din Meissen, dădea un edict prin care preciza că „se interzice pe o rază de 15,3 km deschiderea în jurul Leipzigului a vreunui tîrg care ar putea prejudicia interesele acestui oraș” nici nu bănuia că semna actul de naștere al unui tîrg internațional care în aceste zile a ajuns la cea de-a 800-a aniversare.

...Pînă în secolul al XVI-lea Tîrgul de la Leipzig a atras mai mult țările vecine cu Germania. Abia după războiul de 30 de ani el a început să devină un centru al relațiilor comerciale dintre țările europene și chiar dintre acestea și cele de dincolo de hotarele bătrînului continent. Comercianții olandezi, portughezi, englezi, spanioli, florentini, venețieni, care își desfășeau mărfurile sau cumpărau altele la Leipzig, contribuiau la dezvoltarea legăturilor de afaceri dintre vestul Europei și Balcani, Turcia, Orientul Apropiat și cel îndepărtat. Tîrgul de la Leipzig își dovedea an de an utilitatea și se dezvolta tot mai mult.

Printre produsele care făceau obiectul tranzacțiilor comerciale la Leipzig se aflau: mătăsuri, țesături din lînă, bumbac și in, blănuri, coloniale, vinuri, articole de galblon, sticlărie, porțelanuri, etc.

Datorită în special cărților, Leipzigul a devenit în secolul al XVIII-lea unul din cele mai importante centre culturale în Europa.

Există numeroase mărturii privind prezența țării noastre la Tîrgul de la Leipzig. O carte a unui anume Johannes Troster, apărută la Nürnberg încă în 1666, menționează nume de comercianți originari din Moldova și Țara Românească, prezenți la Leipzig cu mărfurile lor. Existența străzii „Lipscani” în Capitala țării noastre atestă și ea în felul ei legăturile cu acest vechi și important tîrg.

Reorganizate pe baze noi în

O imagine de la Tîrgul din Leipzig ediția 1804 — redată de un desen din acea vreme: librării în plină activitate.

anii de după cel de-al doilea război mondial, tirgurile internaționale de la Leipzig au devenit un factor de seamă în dezvoltarea comerțului internațional. Sub acest semn se organizează și ediția jubiliară — a 800-a — (28 februarie—9 martie) în cadrul căreia vor expune 9.000 de firme din 70 de țări.

E. TROTUȘANU

DIN TAINILE INSULELOR SANDWICH

Dr. Martin Holdgate, biolog șef al expediției, ia temperatura craterului unui vulcan de pe insula Bellingshausen.

Mai bine de 30 de ani, insulele Sandwich de sud — unul din arhipelagurile Antarcticii cele mai puțin cunoscute — au dormit în liniște. Exploratorii păreau să le fi uitat. Nu demult însă — după cum informează săptămînalul „The Illustrated London News” — o expediție engleză a întreprins o cercetare amănunțită a acestor insule. Scopul ei principal a fost de a culege date asupra celor 11 vulcani activi sau stinși de curînd, ce se întind ca un arc în Oceanul Atlantic, în partea de sud-est a Capului Horn.

Contrar presupunerilor cercetătorilor, unul dintre vulcanii despre care se credea că este stins, s-a dovedit a fi încă activ.

Cu prilejul acestei expediții s-au făcut — pentru prima oară — vizite pe insulele Leskov și Cook (aceasta din urmă a fost descoperită în 1775 de căpitanul Cook), iar geologul Peter Baker de la Universitatea din Oxford a fost lansat dintr-un elicopter pe vîrful cel mai inaccesibil de pe Rock Freezland.

O parte dintre membrii expediției au cercetat timp de 17 zile structura geologică și viața plantelor de pe insula Candlemas, iar alții și-au consacrat eforturile studierii vulcanului activ de pe altă insulă, Bellingshausen; cu acest prilej, Charles Lagus a filmat chiar interiorul craterului.

M. MIHĂILESCU

OBSCURAN- TIȘTII TEXANI ȘI MANUALELE ȘCOLARE

În vara anului 1925, șeful pașnicului orașel Dayton din statul american Tennessee îl aresta pe John Thomas Scopes, un tânăr profesor de biologie de la școala din localitate, sub învinuirea de a fi călcat prevederile unei legi adoptate de statul respectiv, prînd teoria evoluționistă a lui Darwin. Obscuranțiștii au hotărît atunci pedepsirea exemplară a celui arestat, iar cînd William Jennings Bryan, fost secretar de stat și unul din cei mai celebri oratori ai Americii, de trei ori candidat fără noroc la președinția Statelor Unite, și-a oferit serviciile acuzării, iar marele avocat Clarence Darrow a acceptat să conducă apărarea lui Scopes, micul Dayton se pomenea deodată în centrul atenției întregii lumi civilizate. „Procesul maimuțelor”, cum a devenit cunoscută această încercare a elementelor retrograde de a stăvilii răspîndirea ideilor științifice, a dat o cruntă lovitură bigoților, pe care i-a acoperit de ridicol. (Acum cîțiva ani am avut prilejul să ne amintim de faptele petrecute atunci, vizionînd un excelent film american cu titlul mai sus-citat.)

Și iată că, după 30 de ani, trista celebritate a antievoluționistilor din Tennessee i-a împins pe emulii lor din Texas să încerce o repetare a performanței. După cum informa nu demult ziarul „New York Herald Tribune”, mai mulți lideri religioși texani au cerut retragerea unor manuale școlare în care era prezentată teoria darwinistă a evoluției omului, pe motiv că ar fi „contrară învățăturii din Biblie”, și că manualele „dau răspunsuri morale și păgîne unor probleme cu caracter religios”. În ciuda acestor argumente, Comitetul pentru învățămînt al statului Texas a aprobat cu 14 voturi contra 6 folosirea mai departe a manualelor în școlile de stat. Indignat de verdict, unul dintre antievoluționiști a declarat: „Ori Biblia este o mistificare și aceia dintre noi care fi propovăduim învățătura sîntem niște înșelători, ori aceste manuale sînt greșite”. Nu știm dacă tocmai așa crede și dr. J. W. Edgar, șeful Departamentului pentru învățămînt al statului Texas, dar fapt este că el a refuzat să respingă hotărîrea Comitetului.

Este puțin probabil că forțele obscurantismului se vor declara învinște și vor renunța la lupta lor împotriva educației științifice a tineretului, dar sîntem siguri că, dacă ar mai trăi, Clarence Darrow, avocatul apărării în procesul din 1925, ar fi satisfăcut că, într-o oarecare măsură, lupta lui „pentru a împiedica pe bigoți și pe ignoranți de a controla sistemul de învățămînt al Statelor Unite” nu a fost zadarnică.

R. VIANU

Cadran

INTERNATIONAL

NOI APARIȚII ROMÂNEȘTI ÎN ITALIA

Italianii au putut lua de curînd contact cu două noi opere literare românești: „La stârpe dei falconieri” („Neamul Șoimăreștilor”) de Mihail Sadoveanu și „La rivolta” („Răscoala”) de Liviu Rebreanu.

Prima, apărută în Edizione Paoline, colecția Filo d'Erba, este rezultatul unei reușite traducerii efectuate de Corrado Albertini, iar cea de-a doua, tradusă de A. Colombo, a văzut lumina tiparului la Editura Carraba.

Se pare că Edizione Paoline, prin a sa elegantă colecție „Filo d'Erba” și-a făcut o obișnuință din a traduce unele opere de seamă din literatura română. Amintim dintre lucrările apărute aici în ultimul timp: „Giustizia” („Justiția”) de I. L. Caragiale și „La foresta degli impiccati” („Pădurea spinzuraților”) de Liviu Rebreanu.

Ambele lucrări mai sus-amintite sînt precedate, pe suprapertele, de scurte prezentări, în termeni elogioși, ale activității celor doi mari scriitori români.

Merită a fi semnalată și o altă lucrare — de sinteză de data aceasta — dedicată medicinei românești. Este vorba de

numărul special al revistei „Cultura medica”, consacrat în exclusivitate celor mai valoroase realizări ale științei medicale din țara noastră. Prof. Aldo Borchiesi, directorul responsabil al revistei, semnează o sugestivă prezentare a drumului parcurs de medicina românească de la începuturi pînă în zilele noastre. „Medicina românească s-a impus atenției lumii științifice europene și de pe alte continente, grație unor ilustre personalități, devenite de acum clasice, dintre care amintim pe Victor Babeș — microbiologie și patologice, Ion Cantacuzino — microbiologie și epidemiologie, Gheorghe Marinescu — neurologie și Constantin Parhon pionier de importanță mondială în domeniul endocrinologiei”, conchide profesorul italian.

N. NICOARĂ

REBREANU LA RIVOLTA

„CLUBUL OAMENILOR BOGAȚI”

Febra electorală s-a stins în S.U.A. Momentul este prilenic bilanțurilor. Candidații nenoro-coși mai caută cu înfrîngere să descopere sursa înfrîngerilor. Victorioșii încearcă să obțină rețete cu valoare în viitor. Dar bilanțurile încep să se înmulțească și pe un alt plan: cel financiar. Ultima campanie electorală americană s-a dovedit a fi extrem de costisitoare. Sumele azvirlite în complicatul joc al urnelor prezintă adevărate recorduri în materie și „U.S. News and World Report” îi sfătuia pe cei dornici de a fi aleși în Congres: „Dacă intenționezi să candidezi în alegeri, renunță dacă nu ești dispus să cheltuiști o mare sumă de bani”. Exemple care să dovedească că cele de mai sus nu constituie o afirmație goală sînt destule.

...Maryland este un stat relativ mic. Dar Joseph D. Tydings a trebuit să cheltuiască jumătate milion de dolari pentru a cucerii un loc de senator. La New York, duelul Robert Kennedy—Kenneth Keating a fost extrem de spectaculos. Incertitudinea rezultatului și implicațiile sale de perspectivă au făcut din confruntarea de la New York evenimentul nr. 2 al alegerilor americane (după „capul de afiș”: bătălia prezidențială dintre Johnson și Goldwater). Puțini știu însă că disputa de la New York a necesitat importanța sumă de patru milioane de dolari. Kennedy a cheltuit peste 2.000.000 dolari, iar rivalul său înfrînt cam aceeași sumă. „U.S. News and World Report” preciza că „s-au cheltuit patru milioane pentru o slujbă care aduce doar 180.000 dolari în anul mandatului”.

În Camera Reprezentanților, locurile au fost obținute, în general, la un preț mai redus. Cheltuielile s-au cifrat îndeobște la 75.000 dolari de candidat; dar democratul Richard Ottinger a avut nevoie de 190.000 dolari spre a fi ales într-o circumscripție prin tradiție republicană.

Toate acestea au determinat pe un om politic să facă următoarea apreciere, citată de săptămînalul american sus-amintit: „Dacă situația actuală

nu va fi lichidată, în viitor nimeni, în afară de cei bogați, nu va fi în stare să cîștige un mandat”. Ceea ce justifică și un subtitlu al articolului din „U.S. News and World Report” care se întrebă dacă Congresul S.U.A. nu a devenit „clubul oamenilor bogați”.

M. RAMURĂ

ERATOSTENE ÎN ERA COSMICĂ

Din momentul în care vestitul matematician și filozof grec Eratostene a calculat, cel dintîi, circumferința planetei noastre — cu o exactitate remarcabilă pentru vremea sa (secolul III î.e.n.) — problema „măsurării” Pămîntului nu a încetat să-i preocupe pe oamenii de știință.

Cît este de rotundă Terra sau, mai exact, cît este de turtită? Care este distanța reală dintre două puncte, chiar apropiate, de pe glob? Întrebări simple căroră însă nu este atît de simplu de dat un răspuns.

Iată un singur exemplu, care evidențiază complexitatea problemei: măsurind prin metodele obișnuite distanța dintre coastele de nord și de sud ale micii insule Réunion din Oceanul Indian, se obțin 75 km, în timp ce luînd ca bază de calcul coordonatele astronomice, rezultă 78! Diferența de trei kilometri este uriașă, avînd în vedere suprafața redusă a insulei; ea se explică prin aceea că subsolul vulcanic deviază „verticala” locului și deci introduce erori sensibile în măsurătorile raportate la coordonatele astronomice.

Era cosmică a permis „ruperea de pămînt” și a științei care, prin definiție, era cel mai strîns legată de globul nostru: geodezia. Căci observarea concomitentă de către două stații depărtate a unui satelit în mișcare, cu parametrii zborului cunoscuți, deschide largi perspective și tehnici măsurătorilor geodezice. Specialiștii vorbesc de pe acum, după cum relata de curînd „Le Monde”, despre necesitatea creării unei rețele geodezice mondiale. Dar dacă aceasta constituie deocamdată

o problemă a viitorului, atenția este în prezent îndreptată asupra lansării de noi sateliți geodezici, de care oamenii de știință își leagă mari speranțe. Uniunea Sovietică a anunțat că va lansa un asemenea satelit. Pentru primele luni ale anului în curs este așteptată plasarea pe orbită a unui satelit american de tip „Explorer”, care (fapt interesant) va lucra reflectînd prin prisme speciale fascicule laser. (Despre multiplele aplicații, actuale și potențiale, ale acestor fascicule luminoase extrem de puternice și de precis direcționate în spațiu s-a scris pe larg în revista noastră nr. 52/1963.)

În aprilie 1965 Asociația internațională de geodezie se va întruni la Atena pentru a studia aspectele teoretice și matematice ale geodeziei spațiale.

Așadar, vești bune pentru această bătrînă știință a Pămîntului, care a intrat și ea, cu toate pinzele sus, în era cosmică.

L. NIȚESCU

ORSON WELLES REDESCOPERĂ PE FALSTAFF

„M-am născut cîstît atît cît i se cuvine unui gentilmân să fie; aveam destule virtuți; înjuram rar; nu jucam zaruri decît de șapte ori pe săptămîină; nu intram în locuri de dezmăț decît o dată la un sfert...” de ceas; de vreo trei, patru ori am întors și banii luați cu împrumut; trăiam bine și cumpătat. Acum viețuiesc în afara tuturor rînduieșilor și a tuturor măsurilor...”

Iată o succintă autocaracterizare pe care și-o face Sir John Falstaff, „hăitășul Dianei, slujitorul umbrei, răsfățatul lumii”, pe care Orson Welles l-a detașat din opera shakespeariană ca să devină eroul unui film original — de altfel nu singurul — al acestui copil teribil al cinematografei mondiale.

Lăudărosul, scandalagiul și desfrînatul personaj se plimbă prin cinci plese ale lui Shakespeare printre care: „Henric al IV-lea”, „Henric al

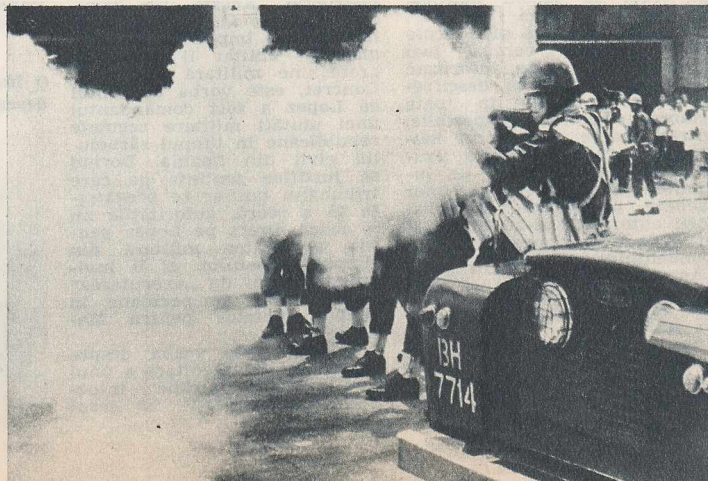
Dirijorul român Mircea Basarab întreprinde un turneu în R.P. Polonă. Iată-l la pupitrul Filarmonicii de stat din Cracovia.

În fiecare an la Sapporo — insula Hokkaido (Japonia) — are loc tradiționalul festival al zăpezii. Fotografia înfățișează o reușită statuie a lui Buddha, „sculptată” în zăpadă cu prilejul festivalului.

Aspect de la standul R.P. Române la Expoziția internațională de turism deschisă în Palatul Palffy din Viena și la care au participat 30 de țări.

La Kuala Lumpur — capitala Federației Malayeze — au avut loc o serie de demonstrații antiguvernamentale în cursul cărora a intervenit poliția.

V-lea" și „Nevestele vesele din Windsor", dar în noua creație a lui Welles el a fost decupat, împreună cu toate întâmplările al căror erou este, și viața lui a fost urzită din nou într-un film ce se va chema „Clopotele bat la miezul nopții".

De treizeci de ani Orson Welles este obsedat de Shakespeare. Jucându-l ca actor, adaptându-l ca scenarist, punându-l în scenă ca regizor, există la Welles o veșnică întoarcere spre marele clasic englez.

Deocamdată nimeni nu știe cum va arăta Sir John Falstaff în această neobișnuită reconstituire și în interpretarea lui Welles. El s-a înconjurat de cea mai mare taină, iar prezența la locul filmărilor a fost interzisă cu desăvârșire ziariștilor și fotografiilor. Amănuntele care s-au putut afla sînt datorate unor întâmplări care n-au scăpat abilitilor reporterilor ce urmăresc turnările din afara platoului...

Filmul trebuia să debuteze printr-o discuție între Falstaff și judecătorul de pace Shallow, într-o circumadă. În ultima clipă Orson Welles a hotărît să schimbe circumada, preferînd un peisaj în aer liber: o întindere înzăpezită — loc care a fost găsit aproape de Pamplona, în Spania — la o mie de metri altitudine. Dar interpretul lui Shallow, actorul Alan Webb, a renunțat imediat la rolul său. Astmatic, el nu putea să joace la această înălțime. Acest amănunt nu l-a împiedicat pe Welles să-și continue filmările. De remarcat că el a adunat în jurul său, în acest film, actori de faimă mondială: Walter Chiari, Jeanne Moreau (care va interpreta pe Doll Tear-sheet) și cunoscuții actori englezi, interpretul al operelor lui Shakespeare: John Gielgud, Margaret Rutherford, Keith Baxter. Dar ceea ce a frapat pe neobosiții reporteri a fost sosirea actorului mexican Francisco Regueira. El nu deținea nici un rol în „Clopotele bat la miezul nopții". Un prilej de

a descoperi alte secrete. Welles mai toarnă simultan încă două filme: „Comoara din insulă" după Stevenson, în care el este și interpretul rolului căpitanului John Silver, și un „Don Quijote". Inceput încă în urmă cu zece ani de Welles și Regueira și încă neterminat...

O activitate prodigioasă a unui mare creator, în plină efervescentă artistică, care în această primăvară va implini 50 de ani.

I. CORIBAN

„STRÎNGEREA RÎNDURILOR"

Nu e mult de cînd patronii industriei aeronautice vest-germane au adresat un apel guvernului arătînd că nu izbutesc să o pună pe picioare. „Stringeți-vă rîndurile" — au fost sfatuiți la Bonn. Așa au fost create, ca o încurajare oficială, două grupări cu tendințe de monopol: una la Bremen, alta la München. Înții firma Focke Wulf (cunoscută din timpul celui de-al doilea război mondial) a fuzionat cu Weser Flugzeugbau, înființînd compania Vereinigte Flugtechnische Werke (V.F.W.). Apoi, Heinkel s-a alăturat acestui grup. Alte trei firme constructoare de avioane, Bölkow, Siebel și Messerschmitt au format o companie comună cu sediul în capitala Bavariei. Numai Hamburger Flugzeugbau și Dornier au rămas — cei puțin deocamdată — independenți.

„Stringerea rîndurilor" în industria aeronautică s-a concretizat pe de o parte în atragerea unor mari companii autohtone — pînă atunci interesate numai în alte ramuri ale economiei vest-germane — și, pe de altă parte, a unor investitori străini influenți. Spre exemplu, acțiunile V.F.W. au fost împărțite în felul următor: Krupp — 40 la sută, Hansatische Industrie-Beteiligungen — 30 la sută și compania americană United Aircraft Corporation — 30 la sută.

Sesizînd că dacă va ajunge prea tîrziu beneficiile vor fi mai mici, compania americană Boeing a pornit la rîndul ei ofensivă. Astfel Boeing a cumpărat o treime din acțiunile firmei Bölkow Entwicklung K.G. cu 8 milioane de mărci, împrumutîndu-i totodată acesteia alte 4 milioane

mărci pentru proiectarea și construcția unui avion cu decolare verticală. La urma urmei, investiția nu e prea costisitoare — cele 12 milioane mărci reprezentînd doar jumătate din prețul unui cvadrimotor de ultimul tip.

Apariția pe piața aviatică vest-germană a companiilor americane United Aircraft și Boeing merge mîna în mîna cu lărgirea legăturilor industriei aeronautice din R.F.G. cu firme din alte țări membre ale Pieței comune. După cum nota revista franceză „L'Express", „în reorganizarea industriei aeronautice (vest-germane) se văd indiciile apariției unei mișcări mai largi de concentrare și de acorduri cu S.U.A." care va interesa toate țările vest-europene.

Așadar în industria aeronautică vest-germană se profilează o puternică concentrare care avansează cu pași mari, cei puternici fie ei din R.F.G. sau de peste hotare — înghițindu-l treptat pe cei mai slabi.

Z. FLOREA

CHURCHILL ȘI DREPTURILE DE AUTOR

Cu prilejul încetării din viață a lui Winston Churchill numeroase ziare și reviste occidentale au consacrat spații largi prezentării vieții și personalității cunoscutului om de stat britanic. Printre diversele aspecte relevate s-au numărat și referiri la averea sa, după cît se pare considerabilă.

Astfel, de pildă, ziarul elvețian „Tribune de Genève" arăta într-unul din numerele sale recente că un prieten al decedatului a declarat unei agenții de presă britanice că din averea fostului lider conservator o parte însemnată provine din drepturile de autor încasate în decursul vieții acestuia — apreciate la peste un milion de lire sterline.

După cum se știe Winston Churchill și-a început cariera ca ziarist. În 1894, tînrar locotenent, aflat în Cuba, scrie din proprie inițiativă pentru ziarul „Daily Telegraph", în schimbul unor sume deocamdată modeste — 25 lire

de fiecare articol. În 1897 se găsește în India, în calitate de corespondent al aceluiași ziar, fiind retribuit cu 5 lire pe coloană. Participă tot ca ziarist la războiul burilor — plătit de data aceasta ca trimis al ziarului „Morning Post" și în schimbul unei remunerații de 250 lire pe lună, plus cheltuielile.

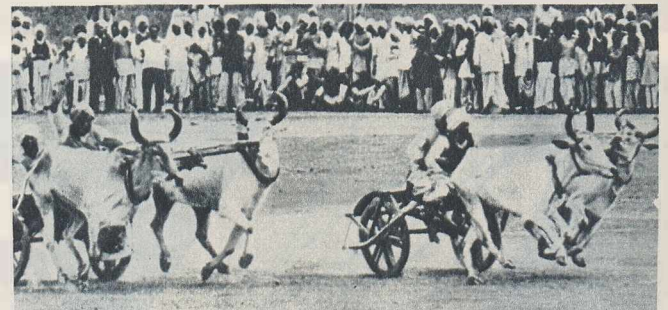
Churchill nu renunță la activitatea de publicist și scriitor nici mai tîrziu, cînd rolul său pe arena politică devine din ce în ce mai important. „Accest om de stat — arată revista „Paris Match" — a avut întotdeauna ambiția de a se considera scriitor de meserie și această îndeletnicire i-a adus venituri frumoase. În anii antebelici cerea sute de mii de franci pentru un articol, iar memoriile sale de război au fost cumpărate în 1953 de către două mari reviste americane cu prețul record de un milion de dolari".

Winston Churchill a publicat în decursul vieții sale scrieri politice, istorice, memoriile care au însumat 40 de volume, precum și un roman — „Savrola" — scris în tînerete.

D. ȘTEFAN

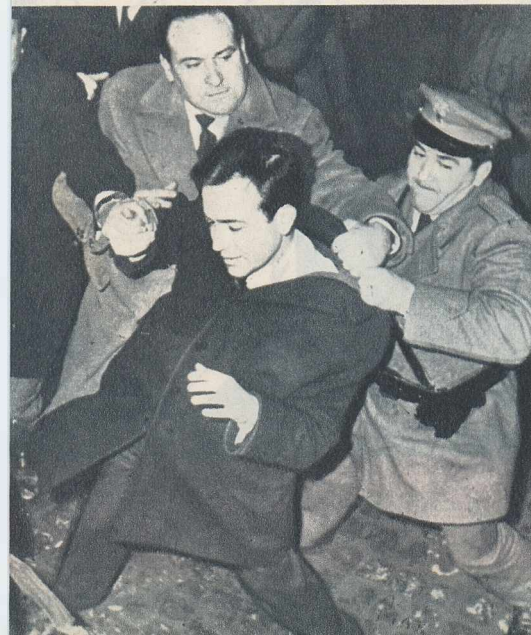
MAI PASIONANT CA FOTBALUL

Fotbalului, acestui rege al distracțiilor în Europa, îi corespund în întinurile rurale din India... carul cu boi (...). În rînd cîte patru sau cinci,

Ram PANJABI

ntervenția poliției cu prilejul organizării de către compania teatrală „Letture Nuove" a unui spectacol pentru un grup de actori, critici literari și juriști cu piesa „Vicarul" de Rolf Hochhuth, a provocat o serie de incidente — actorii și publicul refuzînd să se supună dispoziției poliției de a se suspenda spectacolul.

Prima aniversare a revoluției a fost sărbătorită în Zanzibar printr-o paradă militară.

Doi mari maeștri ai ecranului, actorul Charlie Chaplin și regizorul Ingmar Bergman, au fost distinși recent cu premiul olandez „Erasmus".

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI: 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii". Redactor artistic: Vlad MUȘĂTESCU.

CE CADOU FRUMOS!
Ce surpriză plăcută!

Decada
cadourilor
pentru
femei
(27.II—8.III)
minunat
prilej
de
a oferi
bomboane fine
de ciocolată
ciocolată amăruie
lichior Indian
vin Murfatlar Chardonay

Fortifiant pentru toate vârstele

LĂPTIȘOR DE MATCĂ

omogenizat în miere